

SLOVENEK

Inserati:
Enostopna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 30 v
za dva in večkrat 25,,
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostopna pettivrsta po 60 v
Izbaja vsak dan izvzemši nedelje in praznike ob 5. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red.

Velja po pošti:
za celo leto naprej . . . K 26,—
za en mesec „ 2,—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9,—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35,—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 24,—
za en mesec „ 2,—
V upravi prejemanj mesečno . . . 180
Sobotna izdaja:
za ce o leto K 7,—
za Nemčijo celote no . . . „ 9,—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12,—

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisni se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Amerika proti nam.

Amerika je ves čas sedanje vojske v Evropi igrala dvojno vlogo. Načelno je bila nevtralna in marsikatero lepo in modro besedo nam je sporočil čez morje predsednik ameriških zveznih držav.

Amerika se je, kakor smo čuli, zato zasnovovala v združenih državah, da svetu pokaže pot do svobode. Poleg svobode ona baje vedno čuva pravičnost in človekoljubje. Kadar je Wilson v tem smislu govoril, je vedel, da ima na svoji strani vse plemenite podložnike, vse idealne ljudi, ki jim te besede niso prazne fraze. In teh ni malo v Ameriki. Za se je Wilson imel tudi večina zahodne združene države, ki so oddaljene od morja in niso v veliki meri udeležene pri pomorski trgovini.

Wilson pa se je moral pri svojih državnih izjavah ozirati tudi na praktične Amerikance, na milijarderje, ki imajo tudi v Ameriki v politiki prvo besedo. In tem je moral govoriti o svobodi morja, ker je prekomorska trgovina ameriškemu bogatinom najmočnejši vir dohodkov.

Tak dvojen obraz je Wilson kazal med vojsko in vedel je, da je to pristen izraz ameriških misli in razmer. Čuvaj idealnih vrlin ni bil slep za praktične dobrine.

S tega dvojnega vidika je Amerika presojala vojne zmede v Evropi in jih izrabljala v svojo korist. S tega svojega stališča tudi ni mogla drugače nastopati. Svojo industrijo je prikrojila za vojne dobave in oskrbljevala naše nasprotnike z živili, z orožjem, strelivom in surovinami; v njeno čast moramo reči, da ni delala namenoma za ententno, ampak dejanski, za kar so poskrbeli Angleži, ki so gledali na to, da vse, kar priplove iz Amerike, ostane v mejah v ententi zvezanih držav. Avstrija in Nemčija imata naročenega obilno blaga v Ameriki, posebno pavole, bakra, žita in kmetijskih strojev, a dobila jih šele po vojski.

Važno in zanimivo je vprašanje, ali se bodo naše razmere v vojaškem in gospodarskem oziru kaj bistveno izpremenile sedaj, ko je Amerika prekinila diplomatske zveze z Nemčijo in jih naibzje prekine tudi z Avstrijo? — Tudi če bi bilo med Ameriko in nami vojno stanje, bi se v vojaškem in gospodarskem oziru razmere bistveno nič ne premaknile.

Amerika je predalet od nas — luža med njo in nami je preširoka, — da bi mogla Amerika s svojimi vojniki kaj odločevati na naših bojiščih. Sploh pa

Amerika nima redne armade in bi potrebovala saj leto dni, preden bi mogla svojo armado pripraviti sposobno za vojskovanje. V tem pogledu ostane torej tudi za slučaj vojske z Ameriko na naših bojiščih vse kakor je bilo. Edino vojne potrebščine bi za entento morda mogla izdelovati v večji meri, kakor do sedaj. S svojimi armadami in s svojim brodomjem pameten Američan ne bo slepomišil ob evropskih obrežjih. Amerika bo v tem posnemala svoje prijateljce Japonce, ki se tudi niso dali izbežati Angležem in Rusom, da bi zanje po Evropi pobirali kostanj iz žrjavice.

Bistveno pa so se s poostrenim bojevanjem s podmorskimi čolni spreminile trgovinske razmere za Ameriko, ki je dosedaj nemotena izvažala vse svoje blago v Evropo. Ne le da je vojska pri tem ni kar nič ovirala, sedanja vojska je Ameriki pripomogla do nečuvnih dobičkov. Zato Amerikanci gospodarsko leto 1916 imenujejo »Superlativ Jear«, v gospodarskem oziru leto brez primere. Izvoz se je pomnožil za 54 odstotkov. Trgovina Združenih držav z zunanjim svetom, zlasti z Evropo se je od 5.3 milijard dvignila na 7.8 milijard dolarjev in aktivum zvezne trgovinske bilance 176 milijonov dolarjev je v letu 1916 poskočil na ogromno svoto 3007 milijonov dolarjev. Ob vojski je razlika med uvozom in izvozom narasla na 5 milijard dolarjev v korist Združenim državam.

Samo železna produkcija ameriška se je l. 1916. dvignila za 32 odstotkov in dividende industrijskih družb, katerih dobiček je l. 1915. znašal 157 milijonov dolarjev, je l. 1916. poskočil na 378 milijonov.

Poostreni boj s podmorskimi čolni, ki ga je Nemčija z Avstrijo proglasila brez diplomatskih ozirov, torej ogroža te ameriške dobičke na milijarde in zato je borza v New-Yorku vstrepela ob tem sporočilu ne toliko zaradi prekinitve diplomatskih zvez, kolikor zaradi opravičene bojazni, da l. 1917. v gospodarskem oziru ne bo tako »superlativno leto«, kakor je bilo minulo leto.

Ne toliko poostrena brutalnost vojskovanja, pač pa strah pred slabim zaslužkom je kriv, da Združene države sedaj tako radikalno nastopajo.

Ta okolnost pa daje povod upanju, da bo Wilson sedaj, ko se gre za ameriško kožo, bolj pohitel s konkretnimi pripravami za mir, kakor je to storil do sedaj. Moral bo pritisniti na Angleško, ki že dve leti vodi izstradalno vojsko proti nam, ne da bi bila Amerika proti temu dejansko nastopala, ravno s tako

energijo, kakor je to storila proti osrednjim našim državam. In ako Angleška odneha s svojo blokado proti nam, tedaj je tudi takoj konec poostrene vojske s podmorskimi čolni.

Ker pa Wilson ve, da bi ta korak proti ententi ne imel dosti vpliva, zato se bo potrudil v interesu Amerike uglediti pota za mirovne razgovore.

Ako se v tej konjunkturi ne motimo, tedaj bo res, kakor je izjavila Nemčija, poostreni podmorski boj prikrajšal vojsko in vse njene grozote. Vsi nevtalci, ki so sedaj trgovinsko zapleteni v vojsko, bodo skrbeli za-to, da pridemo čimprej do mirovnih pogajanj.

Pri maršalu nadvojvodu Evgenu.

Vojni poročevalec Karel grof Scapinelli piše:

Sredi sanjavega, osamelega tujkega kraja na južnem Tirolskem stoji skromna vila, v kateri domuje maršal. Nekaj korakov dalje v mogočni novi stavbi velikega hotela so pisarne njegovih referentov, njegovega ožjega in širšega štaba, tu se stekajo žice s cele, na daleč raztegnjene fronte. On pa, voditelj vsega tega, sedi sam v posebnem poslopju, ker potrebuje miru in zbranosti za delo, ki vodi boje in prav izkorišča bojne odmore. Po prvih navallih v Srbiji je bil nadvojvoda Evgen poklican na čelo južnih bojnih sil. Samo Avstrijec in Oger ve, kolikega pomena je bilo, da je ta popularni princ prevzel poveljstvo na jugozapadu. Zaupanje celokupnega ljudstva se je oklepalo njegove mirnodostojanstvene visoke postave. Bil je imetnik dunajskega domačega polka, mnogoletni tirolski zborni poveljnik, da še več, bil je tirolski princ, njihov nadvojvoda, in za one v ozadju, za učenjake in znanstvenike, za meščane je bil nadvojvoda, ki je zanje predstavljal znanost, izobrazbo, umetnost. Potem je prišla vojna z Italijo, vojna proti dednemu sovražniku in pred četami je v duhu korakal vitki, veliki vodja, ki je vse druge prekašal za glavo. Veselo so mu sledile.

Ze sam zunanji pojav nadvojvode Evgena človeka vselej znova prevzame. Vitka, sila visoka in elegantna postava, ravna kakor sveča in gibka, potem glava, kakoršne je slikal van Dyck, pod temnimi obrvmi temne, prijazne, toda jasno in ostro zroče oči. Tu in tam lahna guba, ki sega od nosa navzgor in daje obrazu izraz zamišljenosti, ostri, lepi, plemeniti nos, potem usta, nad katerimi so strumno kvišku navihani

črni brki, spodaj pa sivočrna šiljasta brada. — Zadnji vitez! Glava, ki se zdi, kakor bi zrla iz bojne oprave! Ni zastonj najvišji gospod nemškega viteškega reda.

Nekaj ljubeznivih pozdravnih besedi, govorenih stojé, nato mi maršal ponudi sedež ter mi sede nasproti z zamišljeno prekrižanimi rokami. Predvsem se zanima za fronto, kaj sem tam videl; o vsakem odseku je natančno obveščen. Nato začne sam, nekoliko zamišljeno, a jasno povzemajoč, gladko pripovedovati. Pri vsakem kraju se spomni na kaj; glavo nekoliko sklonjeno nazaj, spremljajoč svoje besede z lahimi kretnjami, tako pripoveduje. Priprosto maršalsko uniformo krasi le velikomojstrski križ nemškega reda in veliki križ reda Marije Terezije. Izraz na obrazu se izpreminja po tem, kar maršal pripoveduje; časih je zamišljeno resen, časih igra na njem vesel nasmeš.

Prvo, kar omeni, in zadnje, kar pove, je pohvala njegovih čet.

»Sami ste se prepričali o silnem snegu,« začne maršal, »ki pokriva sedaj doline in višine. Ravno predvčerajšnjim sem nadzoroval tam zunaj in našel prave nasipe snega. Toda čudovito je, s kakšnim pogumom in s kakšno vstrajnostjo prenašajo vrle čete na svojih višinskih postojankah to snežno nadlogo, ki je letos večja nego kdaj prej. Nadčloveški so njihovi naporu tu gori, pri tem pa razpoloženje dobro in zaupno. Pomislite, da je tu rešitelj edino-le človeška moč, da tam, kjer odpove vzpenjača, kjer odpovedo konji, vedno zopet rad priskoči na pomoč vojak. Žilav je posebno boj, ki ga vodijo proti najhujšemu sovražniku, proti plazovom. Letošnja zima je prinesla plazove tudi tam, kjer jih, odkar pomnijo ljudje, ni bilo. Jeseni so se izvršile vse varnostne naprave, da ne bi nam mogli plazovi škodovati. Vse so določili planinski poročevalci kot strokovnjaki. Ako kljub temu tu in tam zgrmi v dolino kak plaz, so to višje naravne sile, proti katerim ne zmoremo nič. Pa tudi v takih slučajih se obnese čuječnost in vstrajnost in predvsem tovariški duh vajakov na obdudovanju vreden način.« In nadvojvoda pripoveduje dalje: »Nedavno je zdrvel plaz; čete z višinske postojanke so prišle ter takoj začele odmetavati sneg. Trudni so bili po storjenem težkem delu! Poveljnik jih je hotel zato za nekaj dni dati izmenjati, toda prosili so, da smejo zopet na postojanko. Tako vnete za dolžnost, tako stanovitve so te junaške čete!

LISTEK.

Odlomki iz dnevnika.

Oče naš.

Tiste dni sem bil vznemirjen. Nad tri tedne sem bil že na svojem novem mestu, pa od doma nisem prejel še nobenega poročila, dasi bi moral odgovor na moja pisma že priti, četudi je oddaljenost od tu pa do doma velika in promet težaven. Ampak drugi, ki so tudi prišli z menoj in bili še dalje od doma kot jaz, so že dobili pozdrave iz domovine. Jaz pa nič... Pozno na večer in zgodaj zjutraj sem pošiljal svojega Jankota vpraševati na pošto, če je kaj zame. Vedno se je vračal s tistim »nič«, ki me je vznemirjal tako, da včasih nisem zaspal dolgo v noč. Tolažil sem se z vsemi možnimi razlogi; da moja pisma niso prišla v prave roke, da so odgovori na potu; da so se morda izgubili, da bo prišlo jutri pismo itd. Ampak vse to ni utolažilo hrepenenja, ki je naraščalo v bolest.

Nekega dopoldne me je srečal znan enoletni prostovoljec, ki je bil uslužben v pisarni štacijskega poveljstva.

»Gospod P., pri nas v pisarni ležita dve karti za vas.«

Skoraj tekel sem na štacijsko poveljstvo.

Na oknu pisarniške sobe je ležal kup pisem in dopisnic, katerih večina ne bo prišla nikdar naslovljencem v roke. To so pisma, naslovljena v večini na one, ki potujejo samo tu skozi, se ustavijo tu za en ali dva dni, potem pa gredo zopet naprej. Ker je v načrtu njih potovanje to mesto kot prenočišče ali odmorno mesto za par dni, naznanijo svoje naslove tja, od koder pričakuje dopisov, da se jim isti dopošljejo. Ampak le redki so, ki jih tudi dobe! Pridejo prepozno, mnogi ostanejo pozabljeni.

Med ta pisma sta se izgubili tudi dve karti zame. Že nekaj dni sta ležali tam, medtem, ko sem jaz pričakoval, hrepenel in se vznemirjal.

Ko sem pregledoval ta pisma in karte, mi je prišla v roke razglednica, ki me je osupnila. Bila je reprodukcija znane Emmetove slike: Prière du soir — večerne molitve.

Slika predstavlja otroško spalnico. Ob belo pregrinjeni postelji kleči zlatolasa deček v rožnatobarvni nočni haljici. Pobožno sklepa ročici in molí večerni Oče naš... Ob tem detetu pa sedi velik kodrast pes tako kot bi klečal. Prednji šapi in glavo ima položeno na posteljo. Nekaj pretresljivega ima to delo. Barve so čudovito harmonično zlate. Vtis napravlja na človeka.

Bilo je pred enim letom prav v tem mesecu. Jaz sem bil tedaj v častniški šoli

v Zagrebu. Stanoval sem z drugimi tovariši v poslopju, ki je last srbskega Sokola. V tistem poslopju se je vršil tudi teoretični pouk za nas prostovoljce. Vsako popoldne ob 5. uri, ko je bil pouk končan, smo dobivali tja pošto, katero nam je donášal ordonanc iz pisarne našega poveljnika podpolkovnika D. Nekega večera, ko je tu ordonanc razdelil pošto, stopi k meni in mi pove to-le: »Vi ste dobili danes eno karto, katero pa si je obdržal g. podpolkovnik, ki želi, da se jutri dopoldne zglašite v njegovi pisarni.« — Na moje vprašanje, zakaj, kako, kakšno karto itd. mi ta človek ni mogel ničesar odgovoriti.

Tisti večer sem bil namenjen iti v gledališče. Naša Irma Polakova je pela glavno vlogo v »Rosenkavalier«. Toda karta, ki jo je obdržal podpolkovnik, me je tako razburila, da nisem šel. Kaj mora biti s to karto; to sem premišljeval cel večer. Najraje bi še ta večer hitel po njo k podpolkovniku, ako bi mi ne bilo naročeno za drugi dan. Razumljivo je, da sem nestrpno pričakoval drugega dne. Na vse sem bil pripravljen — tudi na to, da mi prinaša karta poročilo o smrti koga izmed mojih najdražjih — Morda mi hoče podpolkovnik sam izročiti to vest — sem premišljeval.

Dopoldne prihodnjega dne ob določeni uri sem stal pred g. podpolkovnikom. V notranjosti svoji močno razburjen,

G. podpolkovnik je bil velik mož že v letih. V njem sta bili doma dve duši: ena neizprosno stroga, druga do skrajnosti mila. Mož je že mnogo doživel na potih svojega življenja.

»Tale karta je prišla včeraj za Vas.« Pokazal mi je dotedaj mi neznano za razglednico reproducirano Emmetovo sliko »Oče naš.«

»Meni tako ugaja, da bi vas prosil, da mi jo podarite.«

Ne da bi vedel, kdo mi je poslal to razglednico, ker naslovne strani še nisem videl, sem rekel g. podpolkovniku, da naj si razglednico obdrži.

»Ampak, prej morate prečitati, kaj vam je pisano. Prepišite si.«

Ponudil mi je stol pri svoji pisalni mizi, dal mi papir in svinčnik in položil pred me naslovno stran razglednice.

Pisal mi je moj sinko, ki je začel pohajati tisto jesen prvi razred ljudske šole. S skrbno risanimi, okornimi črkami mi je pisal tole: »Dragi ata! T kole znam že pisati. Poljub in pozdravi Tvoj Tinko.« Ko sem to videl, mi je postalo žal, da sem karto tako hitro obljubil. Prvo pisanje svojega sinka bi mi bilo drag spomin.

Podpolkovnik se mi je zahvalil za karto in jo vpriči mene vtaknil v listnico. Jaz sem odšel.

»Odigravale so se pri tem ganljive epizode, ki najboljše kažejo, kakšen duh vlada med moštvo. Kakor veste, vojaki zelo vneto zbirajo med seboj doneske za vdovske in sirotinske zaklade svojih polkov ozir. zborov. Nekega podčastnika, ki je imel v oskrbi zbrani denar, je v koči zasul plaz. Bilo je ponoči in podčastnik je bil le napol oblečen. Čete so hitro naredile rov skozi sneg in res dospelo do kože. Prvo, kar so videli, je bila roka podčastnika, ki se je pomolila skozi luknjo v snegu in v roki zbrana vsota! Denar vdov in sirot je hotel predvsem rešiti! Imel je pri sebi tudi lasten denar, a na tega ni mislil. K sreči so mogli tudi njega samega še živnega rešiti. — Z vsemi sredstvi skrbimo, da bi preprečili nevarnosti. Čete tam gori so predvsem sijajno preskrbljene. Promet se po možnosti vzdržuje. Saj ste se ob svojih obiskih na višinskih postojankah prepričali, da jim ničesar ne manjka. Gotovo te hrabe može ravno tako občudujete kakor mi vsi. Oni v ozadju naj store istotako.«

Nato se Njegova cesarska Visokost izvesti o razmerah v notranjosti. Po njegovem prepričanju moremo vzdržati, vse je odvisno le od organizacije, le-ta pa od dobrega in hitrega transporta. Ko omenim, da sem se pred Božičem mudil v Rumuniji o priliki zavzetja Bukarešta, je vprašal, kakšno je življenje ondi in nadaljeval: »Operacije tam doli so bile v resnici občudovanja vredne, bile so sijajno vodjene in vzajemno delovanje armad je bilo krasno. Zavezniki so priborili tu zopet polno zmago!«

Maršal ne bi bil pravi Tirolec, ako ne bi se bil dotaknil obiska mladega cesarja, ki je vzbudil po celi Tirolski, posebno pa med vojaki pravo navdušenje. »Kljub temu, da je močno snežilo, se je Njegovo Veličanstvo povsodi pokazalo. Nazadnje se je peljal gori na saneh, ker z avtom ni bilo več mogoče naprej. In na mah si je pridobil srca vojakov. Govoril je pa tudi z vsakim odlikovanim možem v njegovem materinem jeziku ter ga poprašal po domačih razmerah. Prijazno je tapljal vojake po rami ter imel za vsakega prijazno besedo!«

Čas večerje se je približal in Njegova cesarska Visokost me povabi na večerjo. V isti mali vili spodaj v pritličju je jedilnica. Nadvojvoda obeduje v krogu ožjega štaba, poleg tega je povabljenih vsak dan nekaj gospodov širšega štaba. Čisto meščansko-vojna hrana. Brezmesne dneve strogo drže ter se ogibajo vsake razkošnosti. Enaka pravica za vse tudi v vprašanju prehrane, to je maršalovo geslo. Prijudno sedi princ sredi svojih častnikov; pogovor se suče krog vseh dnevnih vprašanj, ne samo vojaških.

Povsodi se čuti široko nadvojvodovo obzorje, njegov zmisel za znanost in umetnost, njegovo zanimanje za dnevna vprašanja. Visok gospod, grandseigneur starega in novega sloga, zadnji vitez, eden najuspešnejših novih vojskovodij: to je maršal nadvojvoda Evgen.

Spomini na umrlega velikega admirala Hausa.

Že o priliki imenovanja velikim admiralom je prinesel naš list krajše poročilo

Čez dva meseca po tem dogodku smo se poslavljali od Zagreba. Zadnji večer se nas je zbralo nebroj tovarišev z nadporočnikom Ž. v neki znani zagrebski gostilni, kjer smo obhajali slovo za odhod na Tirolsko. Tisti večer smo obrali vse naše predstojnike, med temi seveda najbolj našega vrhovnega predstojnika gosp. podpolkovnika.

Jaz sem povedal dogodek, ki sem ga doživel s karto.

Nato pa je povedal nadporočnik Ž. tole: Nekega večera pred meseci je prišel g. podpolkovnik nenavadno resen k večerji. Malo je govoril. Po večerji smo obseleli pri pivu. Naenkrat pa pravi g. podpolkovnik: Gospodje, pokazati vam hočem nekaj posebnega. — Po dvorani je nastal mir in g. podpolkovnik je odprl listnico ter iz nje vzel razglednico — reprodukcijo Emmetove slike »Oče naš«. Dolgo jo je držal v visoko dvignjeni roki, da smo jo mogli videti vsi. Resnoba je legla na srca nas vseh. G. podpolkovnik pa je vstal in se poslovil....

Od tega časa je minilo eno leto. Tu se mi je zgodilo, da sem moral dolgo čakati na pozdrav iz domovine, katerega sem dobil najprvo po dveh kartah, ki sta ležali v pisarni štacijskega poveljstva. Takrat mi je prišla v roke zopet Emmetova slika »Oče naš«. Toda razglednica ni bila naslovljena na me, temveč na nekega mi neznanega nadporočnika. Na nji je bilo v hrvaščini pisano tole:

o možu, ki je po rodu in domu, a tudi po sorodstvu naš ožji rojak, najprej naš in tesno zvezan z nami, danes pa mu z globoko žalostjo v srcu moramo pisati nekrolog.

V notranjosti države pozna delovanje tega moža le malo ljudi. Zato pa je pozna mornarica, katere pomorščaki so ga ljubili in častili, kot malokoga. Lahko je spoštovati vodjo mornarice, lahko je ceniti, častiti in celo bati se ga. A da ga ljubijo in obožujejo, to se prigodi pri mornarici države le enkrat v stoletju. Taki slučajji so izredno redke izjeme in kdor se more ponasati s to ljubeznijo, je res velik mornarični poveljnik.

In tak je bil admiral Haus. V maršičem je podoben onemu admiralu, čegar delovanje in dela so za vzgled vsem pomorskim častnikom, od najmlajšega do najstarejšega, nepozabnemu in neprekosljivemu admiralu Viljemu pl. Tegetthoff. Kakor je bil ta, je bil tudi Haus malo-beseden človek, ki je govoril le takrat, kadar je imel kaj reči, a kar je rekel, je držal kot bi pribil. Njegove sodbe in mnenja, njegove odločitve so bile vselej najprimernejše. Zaupanje ljudi si je pridobil baš s spretnostjo svoje sodbe in umestnostjo odločb, ki jih je pojasnil včasih prav drastično in poljudno. »Haus je rekell« je prislovica v mornarici, in kar je rekel najvišji poveljnik, o tem ni dvomil nihče več; veljalo je kot neovržna resnica.

Pri vsem tem je bil veliki admiral pravi pomorščak, odkritega značaja ter je sovražil kakor Tegetthoff vsako neodkritost. Tudi Haus je znal biti — kakor Tegetthoff — temeljito osoren. Seveda tako, da ni užalil in da je bil izrek admiralov takoj znan po vsej mornarici. Nepravilčen ni bil mornariški poveljnik nikoli in nikdar mu ne more očitati nihče nepravilnosti. Nasprotno je znal biti tudi izredno ljubezljiv in uljuden. Ta svojstva so mu koristila večkrat tudi pri državnih nalogah v službi monarhiije.

Veliki admiral Haus ni bil samo spreten mornariški poveljnik, temveč tudi velik državnik in ljudski ekonom. Tudi v tem je podoben Tegetthoffu. Haus je bil velik patriot, domovino je ljubil z navdušenim ognjem in poznal je le eno mogočno težnjo po veliki in mogočni domovini. Radi tega je proučil vsa vprašanja, ki se nanašajo na notranji razvoj in gospodarsko bodočnost monarhiije. In če je govoril o tem, potem se je zdelo človeku, da govori s politikom ali v vsem izvedenim ljudskim gospodarjem, a ne z mornariškim vodjem. Haus je v delegacijah večkrat povedal svoje mnenje v splošnih gospodarskih vprašanjih, v kolikor so se tikala razvoja mornarice in njenih nalog. Njegova izvajanja so bila jasna in dalekovidna. A tudi v teh potezah je bil značaj podoben Tegetthoffu, čegar mnenje in misli o gospodarskem razširjenju se bodo uresničile šele po svetovni vojni. Veliki admiral Haus se ni često izrazil samo v krogu častnikov, temveč tudi v državnem zboru, da je naša bodočnost na morju in da moramo ako jo hočemo gospodarsko zagotoviti in utrditi, pred vsem misliti na to, da razširimo trgovino in brodarstvo na vse svetovne kraje. Pri tej priliki je rekel Haus tudi (v delegacijah 13. maja 1914) besedo, ki bo zvenela po ušesih še poznim rodovom: »V mnogih zunanjih vprašanjih bo veljal naš glas toliko, v kolikor se bo zlagala njegova veljava z veljavo naše mornarice.« Te besede ne bi smeli pozabiti

»Dragi papa! Tako zna že pisati Tvoja Stana, ki Ti pošilja sto poljubov.«

To je bilo pisano s prav takim otroškimi začasnimi črkami, kot pred enim letom na prav taki razglednici, ki mi jo je poslal moj sinko in obdržal moj g. podpolkovnik.

Ko sem držal to karto v roki, so mi očiveli spomini in misel je šla do domovine.

Čez en teden po tem dnevu sem šel zopet v pisarno na štacijsko poveljstvo brskat med ondotno korespondenco, če se mi je izgubil tja kak pozdrav zame. Tista razglednica, naslovljena na neznanega mi nadporočnika, je ležala še vedno med drugimi kartami in pismi, katerih večina ne bo prišla nikdar naslovljencem v roke.

Čez en teden potem se vedno. Takrat pa sem si pridržal tisto razglednico. Škoda se mi je zdelo, da bi bila zavržena med drugimi zavrženimi dopisi. Bog sam ve, kje je njen naslovljenec.

Od tedaj je krasila ta razglednica moja pisalno mizo in me spominjala na moje ga sinka in na g. podpolkovnika v Zagrebu. Pa ne na tisto dopoldne, ko me je zaprosil za razglednico, temveč na tisti večer, o katerem je pripovedoval nadporočnik Ž., da je kazal g. podpolkovnik v svečanem miru — »Oče naš«.

Dva meseca sta minila od tedaj. V bolnišnici je bilo dolgočasno, zlasti oboldneve. S čitanjem smo skušali krajša-

nikoli, zakaj v tej misli in ravnanju po nji je bodočnost naše države.

Kot večina pomorščakov, Haus ni bil dober govornik. Ni imel govorniškega zanosa in velike kretnje, ki je dana politikom po poklicu. Ali Haus je bil mož dela, ne mož besed, tako kot Tegetthoff, ki takisto ni razumel prepričati z besedami za svoje načrte kratkovidnih in upornih poslancev. Toda če je govoril v delegacijah, so vendar njegove besede bile tako polne vsebine, da je vse napeto poslušalo, kaj ima povedati ljudstvu on, ki govori javno le enkrat na leto, ker drugače ne pride v poslaniške kroge. Kdor je imel priliko, da ga je čul, je gotovo ostavil dvoranjo v zavesti, da je čul najznamenitejše predavanje v življenju. Zakaj, ne le mornariški poveljnik, ne le izveden ljudski ekonom, tudi učen, izobražen človek je bil Haus. Napisal je izvrstno knjigo o morskem grafiji, ki se je ne dobi več, ki pa velja za najboljšo v tej stroki. Saj je gotovo značilno, da se je angleški admiral malo pred vojsko obrnil osebno do našega mornariškega poveljnika, da bi dobil izvod te knjige. Zato ni čudno, da je imel veliki admiral Haus, kadar je govoril, vnetih poslušalcev. V seji avstrijske delegacije dne 16. decembra leta 1913. je bilo. Admiral Haus je govoril o izkušnjah vojne med državama Peru in Čile v letih 1879—1882. Od teh dveh nasprotnikov ima eden gladko, drugi razkopano obalo, in že te primere ni bilo mogoče razumeti napačno. Med govorom se je vrh tega še zagovoril in imenoval Italijo. Seveda je popravil takoj, a položaj je bil osvetljen, kakor bi ga bil osvetlil z bengalično lučjo. Saj je bilo sedaj jasno brez dvoma, da je ta ženijalni mož imel iste misli in poznal le eno stremenje: boj proti Italiji in razvoj mornarice proti temu sovražniku. Najrajši bi mu bili napravili burnih ovacij, ker je izgovoril važno besedo v času, ko sovražniki Italije v naši državi niso smeli črhiniti, temveč so izkazovali v Avstriji današnjemu nasprotniku še ljubeznivosti, najsi je bilo vendar še dosti mož, ki so na glas svarili pred tako politiko.

V delegacijskih sejah je pokazal admiral Haus zelo dalekovidnega duha, ker je dvakrat opozoril na to, da se mora prekrbeti za razvoj mornarice za mnogo let naprej. Njegova tozadevna izvajanja so za bodočnost naše pomorske sile tako važna, da jih moramo navesti tu:

Dne 2. decembra 1913 je izjavil poveljnik v ogrskih delegacijah: »Doslje smo poskušali, da si pomagamo s pomočki za silo in prihranimo iz drugih naslovov, da napravimo najnujnejše. Vsi ti prihranki in pomočki za silo morejo zadostovati pa le nekaj časa. Trajno nikakor niso dopustni, ako nočemo znatno škodovati obranitvi in pripravljenosti mornarice ter izobrazbi častnikov in moštva.« Tu še ni govora o zagotovitvi razvoja po zakon u, vendar je mogoče že razumeti to željo. Pol leta pozneje pa se je mornariški poveljnik izjavil čisto odkrito za dalekosežen mornariški zakon. Dne 13. maja 1914 je namreč izjavil v ogrskih delegacijah tako: »Kar se tiče mornariškega načrta, bi bil gotovo koristen načrt, ki bi za dolgo vrsto let določil po zakonu, kakšne ladje in v kakšen namen se morajo graditi.« S temi besedami je admiral Haus prebil led za one, ki so se dolgo borili za dalekosežen mornariški zakon, in se je pogumno tudi sam priznal častilec principa; naj se razvoj naše mornarice zagotovi zakonitim potom.

ti dolgi čas. Na četrti postelji od mene na levi je ležal še mlad nadporočnik. Eden izmed tistih, ki jih je že poljubila smrt. Pred meseci je bil prišel sem doli. Bil je daleč proč od tu tja proti jugu. Tam je zbolel. Na prevozu v zaledje se mu je stanje tako poslabšalo, da ni mogel naprej, temveč je moral ostati tu v bolnišnici. Midva sva se seznanila potem »Slovenca«. Videl je, da jaz dobivam ta list ter me je poprosil zanj. Tako sva postala prijatelja. Mnogo popoldne sem presedel ob njegovi postelji. Bil je Hrvat iz Zagreba. Govorila in sanjala sva o Slovincih in Hrvatih — o domovini.

Saj smo tu mnogokrat kot otroci, ki se igrajo s sanjami in spomini. Nekega popoldne se mi je zahotelo spominov, zato sem vzel iz kovčka pisma in karte, ki so prišle za me iz domovine, in jih začel prebirati in preledovati. Tudi tovarišu Hrvat je bilo dolgčas, zato me je poklical k sebi. Šel sem tja s pismi in razglednicami, kar sem jih nakupil iz teh krajev za spomin in kar sem jih dobil po pošti.

Saj smo kot otroci. Med razglednicami je bila tudi ona, ki sem jo pobral na oknu v pisarni štacijskega poveljstva.

Naenkrat me je nekaj pretreslo. To ni bil krik, ni bilo vprašanje: »Kje si dobil to karto?« me je vprašal tovariš in me gledal s takimi očmi, da sem se prestrašil njegovega položaja.

»To je moja karta!« je kriknil in jo strastno poljubil, kot da je dragocen amu-

Ako je tako mornariški poveljnik pokazal v delegacijah pot, po katerem je hoditi mornarici, ako hoče zadostiti državnim zahtevam in njeni politički volji, je sam osebno preskrbel že v naprej, da ustvari mornariško vodstvo popolnoma samostojno in uresniči one želje, ki so jih gojili vsi pomorščaki in njihovi prijatelji od početka avstro-ogrsko mornarice sem. Tako je bilo ustanovljeno dne 8. julija 1912 mornariško nadzorstvo, čegar prvi funkcionar je bil veliki admiral Haus. Temu koraku je sledila leto kasneje pre-mestitev mornariškega poveljstva v Pulj, da more njen najvišji poveljnik tudi v miru bivati vedno pri mornarici in neprenehoma skrbeti za njeno izobrazbo in pripravljenost. Zakaj, tako temeljito izobraženi in mornariško zgodovino poznavači duh je vedel natanko, da je jamstvo zmage v tem, da oni, ki je poklican v vodstvo mornarice v vojni, jo mora že v miru napolniti s svojim duhom. Upravo je izročil mornariški sekciji, le najvažnejše odločitve je pridržal sebi.

Dostojanstvo velikega admirala je nov kamen pri temelju razvoja naše vojne mornarice, ker dviga poveljnika visoko nad vse druge.

Največji je bil mornariški poveljnik vendar kot njen voditelj. Ženijalnost je ponovno dokazal že v miru. Pri vseh vajah, kjer je bil Haus poveljnik eni stranki, je vselej premagal nasprotnika, najsi je bil proti njemu kdorkoli. Nekoč je obkolil Hausa z njegovo eskadro nasprotnik v kotlini med otoki, in vsi izhodi, katerih nasprotnik ni zastražil, so veljali zaprti z minami ali zagrajeni drugače. Le čisto ozek prehod je bil odprt. A ta je bil že prirodno tako tesen, da nasprotnik ni mogel verjeti, da bi Haus le mislil na to, da uide s svojimi ladjami pri tem izhodu. Oblačna, temna noč je bila, ko je nenadoma veliki admiral dal z dvema starima križarkama napasti eskadro, ki ga je obkoljevala. Nasprotnik je menil, da hoče uiti vsa ujeta eskadra in se postavi v bran z vsemi silami. V tem ostavi Haus po omenjenem ozkem kanalu kotlino in napade nasprotnika nenadoma z odprtega morja. Nasprotnik med dvema ognjema se je moral udati premagan. Se danes se govori o oih vajah, ki so pokazale zmožnost voditeljevo v najlepši luči. Nihče častnikov tedanjega poveljnika eskadre bi si ne bil upal voditi ladij po onem kanalu na odprto morje, kot jih je privedel poznejši mornariški poveljnik.

Nadeje, ki so jih gojili do njega po mirovnih vajah za slučaj vojne, so se uresničile povsem. Italijani so pričakovali, da bo po mirovnih vajah, v katerih so se ponovno poskušali napadi na morskino ožino Otranto, napadel najprej to cesto. Zato so ga pričakovali z vso silo, združeni še s francoskim oirantskim brodomjem, v teh vodah.

A prišlo je drugače. Haus je znal temeljito, kako so razdeljene sovražne moči. Zato se je lotil onega dela, ki je branilo sovražniku, da bi bil potisnil ojačen na vzhodno mejo. Z vsem brodomjem se je prikazal na različnih točkah laške vzhodne obali, razbil tamošnje železniške prehode in ubranil tako, da Lahji niso mogli preplaviti naše slabotne soške fronte. Šele ko bodo v miru znane vse podrobnosti tega duhovitega podjetja, se bomo mogli uveriti o drznosti in velikosti koristi, ki jo je izkazala podjetna mornarica vojnemu vodstvu. Začetek vojne po strateškem napadu pa bo ostal za zgled v bodočnosti.

let. Jaz pa sem šele tedaj natančno pogledal na listek, ki je visel nad bolniško posteljo tega nadporočnika. Tam je stalo: Nadporočnik dr. M...., kot naslov na karti. Tedaj sem mu povedal, kako je prišla karta v mojo last. Povedal sem mu zgodbo, ki sem jo doživel z g. podpolkovnikom v Zagrebu. Hvaležnost je bila v očeh nadporočnika, da je na ta način prišla karta njegove Stane v njegove roke. Pokazal mi je sliko, ki jo je nosil vedno seboj v listnici. Mlada, lepa žena z majhno, angeljku podobno punčico — Stano.

Pripovedoval mi je o Stani in svoji ženi in jaz sem mu pripovedoval o svojem Tinkotu, Marti in drugih... Saj smo mnogokrat kot otroci in naše oči so tu skoraj tako pogosto solzne kot pri otrocih. Posebno če se dotaknejo naših src spomini iz domovine...

Ker ga je poljubila smrt, je umrl. Težko je umrl. Mlad je bil, domovino je ljubil in v domovini mu je živela mlada žena s Stano. Seboj v peščeno albansko zemljo je vzel dve sliki: fotografijo z ženo in Stano in pa tisto razglednico, ki mu jo je poslala Stana.

Jaz pa sem tedaj sklenil, da bom, če mi bo dano, da se bom vozil kdaj zopet preko Zagreba v domovino, obiskal gosp. podpolkovnika in mu povedal to zgodbo. Obiskal pa bom tudi malo Stano tamkaj in ji povedal, da je vzel njen papa njeno razglednico seboj, ko je odšel na dolgo pot k Očetu svojemu in nas vseh.

Kakor smo že povedali v svojem članku, je dokazal veliki admiral v teh bojih velik osební pogum, dočim se je v zadnjem hipu prekal na starejšo ladjo, ki je poslej vodila, dočim so velike močne in nove ladje vozile v rezervi.

Da se sme pri Hausu pričakovati kaj izrednega, so domnevali že takrat, ko je poveljeval starim jadrnim fregatam in korvetam. Poznal je vreme in vetrove kot nihče drugi in po natančnih opazovanjih vedel v naprej vremenske izpremembe. Vsa njegova povelja so bila jasna in natančna, nervoznosti ni poznal. Svojim častnikom je pušcal dosti svobode v ravnanju in odredbah, tam laže, ker je on natančno poznal vodno pot. Kadetom je pojasnjeval račune, s častniki pa se je večkrat pogovarjal o znanstvenih stvarih, da bi se prepričal o njihovem znanju in izobrazbi.

Mnogo pripovedk o njegovem življenju se pripoveduje med mornarji. Zato ni čuda, da je imel na vse nekak čudovit vpliv in da je že ime Haus tvorilo čuda. Pa je bil tudi res, kot vsi veliki admirali v preteklosti, oče častnikom in moštva.

Na čelu naši mornarici je stal mož, čegar ime tudi naši sovražniki imenujejo z občudovanjem. Vse one prednosti so bile združene v njem, ki so jih imeli veliki admirali v minulosti. Vreden naslednik je bil nepozabnemu Tegetthofu in ni ga, da bi se bolje podajal na njegovem mestu, kakor veliki admiral Anton Haus. Čakali smo ure, da bo mogel voditi našo mornarico proti sovražniku in zaplola tudi z jaborov njegovih ladij znamenje: Pri Visu moramo zmagati! — danes pa je mrtev on, katerega smo občudovali, spoštovali in ljubili, on, ki je poznal in zato cenil naš slovenski narod in se vedno rad posluževal njegovega jezika. Veliki admiral Haus je dobro vedel, da sta Slovenec in Hrvat naravna čuvaja avstrijske morske obali. Njegovo telo je šlo od nas, naj njega duh živi v njegovih naslednikih! Bil je naše gore list — trajen mu bodi spomin med nami!

O velikem admiralu Antonu Hausu se nam še poroča: Rodil se je leta 1851. na Tolminskem. V prvi svoji mladosti je prišel v Novo mesto, kjer je bil njegov oče uslužben pri dolgoletnem c. k. poštarju pl. Fichtenau. Šolal se je v veliki revščini pri o. franciškanih do 6. gimnazijskega razreda v Novem mestu, kjer je bil vse-skozi prvi odličnjak iz vseh predmetov, posebno pa iz matematike. Leta 1869. vstopil je v 6. gimnazijski razred v Ljubljani in ga enako z odliko dovršil, a sredi 7. šole je napravil zasebno iz 7. in 8. gimnazijskega razreda in tudi maturo z odliko. Sredi leta 1869. je vstopil kot provizorični pomorski kadet v Trstu. Po 16letni službi je postal kot ladijski poročnik učitelj na mornariški akademiji na Reki. Bil je kot korvetni in linijski kapitan kot poveljnik več časa na prekmorski vojniški za časa kitajskih homatij v vzhodni Aziji, kjer se je povsod odlikoval, posebno pa še kot poveljnik eskadre pri manevrih leta 1910., ko je v navzočnosti prestolonaslednika Frana Ferdinanda se izkazal kot velenadarjen voditelj brodovja. Pripoveduje se o njem, da se je v noči, ko se ga je lovilo na morju, neopazen povrnil s svojim oddelkom v puljsko pristanišče.

Rajni veliki admiral je bil ljubljenec vojnih pomorščakov, dika in ponos naše vojne mornarice, strog in natančen v službi, mil in ljubezniv ter pravičen do vsakega, da ga je vse ljubilo in spoštovalo kot svojega očeta ter zanj vse gorelo, da se je dejalo o njem: Pod njim je prijetno služiti.

Ta tesna zveza med poveljnikom in mornarstvom je tako zaslovela, da ni še dolgo tega, kar je neki inostranski dostojanstvenik izrekel pomenljive besede in je o tem tudi neko časopisje pisalo: Avstrijska mornarica je najboljša na svetu, ne sicer po številu ladij in moštva, marveč po okoliščinah in dispoziciji. Na te besede se je veliki admiral vedno smehljaj in sosedov nič bal. Še ko je verolomni Lah izdajalsko posegel v svetovno vojsko, je pisal rajni veliki s Tirolskega, kjer se je zdravil ob posledicah težke, pa srečno uspele operacije, prijatelju v Ljubljano: Nol zdaj pa le korajžo in šnajd, bežati je še zeit! Še tisti dan po napovedi vojske so čutili njegovo pest. On je bil strah verolomnim Lahom! Gorečnost in vnemo nam kaže tudi to, kar je ravno tako pisal pred kratkim, da, kar se je divji ples pričel, ni še na suhem bil, kakor takrat, ko je cesar še kot prestolonaslednik bil v Pulju.

Rajni veliki admiral je bil srečno oženjen iz znane rodbine Trenčev v St. Jerneju na Dolenjskem doma. Njegov svak še zdaj biva v pokoji in 4 soščolci njegovi v Ljubljani, ki ne morejo prehaliti njegove ljudomilosti in ponižnosti do vsakega, kakor tudi ljubezni do milega slovenskega naroda, s katerega jezikom je z njimi vedno občeval in do mogočne Avstrije, za katero je žrtvoval vse svoje znanje in vse svoje moči. Naj-sveti večna luč izredno

vrlemu junaku! Ljubi Avstriji pa daj dobri Bog skoraj vrednega naslednika.

Dežela in mesto.

Iz zemlje živimo vsi. To je jasno pokazala vojna. Ni pa še prinesla po mestih pravega umevanja za težavni položaj našega kmečkega ljudstva po deželi. Stiska, draginja in pomanjkanje živil in najpotrebnejših stvari je v teh časih po mestih rodilo besede, da kmet noče prodajati ne žita, ne krompirja, ne fižola, ne masti, ne mleka, ali pa da odira, plačuje dolgove in bogati noč in dan. Ali po mestih res ni več ljudi, ki bi poznali razmere na kmetih med vojno in mestnemu prebivalstvu povedali, kako je danes na deželi? Na zgornjem Stajerskem, v rojstnem kraju znanega pesnika Roseggerja, se je našel župnik, ki se je napravil v nemški Gradec, da ljudem pove, kako je zunaj mesta. Imel je res hvalevreden namen, da brani svoje kmečko ljudstvo, zavrne najbolj neumne in krivične očitke in pomaga do sprave med mestom in deželo. Povzamemo nekoliko njegovih misli, ker veljajo tudi pri nas.

Ze pred vojno je bil neke vrste razdor med meščanom in kmetom. Vojska tega brezna ni premostila; pokazala je pač še veliko bolj jasno, kako je meščan odvisen od kmeta, ni pa prinesla spoznanja, da gresta oba skupaj. Spoštovanja do kmeta še ni prinesla. Po mestih bi drugače govorili o kmetu, če bi ga poznali. Večini današnjih razmer ni kriv kmet, ampak vojna. Ze pred vojno so naše dežele živele večinoma od tujega žita. Po mestih in industrijskih krajih so jedli boljše kruh kakor kmet. Kar so kmetje pridelali žita, so ga porabili doma ali poprodali sosedom za živež in krmila. Danes pa smo navezani v prvi vrsti zgolj na domačo letino. Kmet mora več oddajati, sam pa ne more kupiti, kar se občutno kaže na manjši produkciji mleka, mesa, masti in jajc. Živina živi po načelu: »Daj, da ti dam.« Če živini ne daš, tudi žival ne more dati kmetu, ta pa v mesto ne. Žival se nač ne briga za vladne naredbe, če tudi stotisoči trpijo pomanjkanje in umirajo dojenčki. Marsikateri kmetič se stori milo, ko vidi v svinjaku suhe prešiče, dočim so bili prej lepo pitani. Oddajati je treba tudi krave molznice; dati mora vola, ki mu je toliko pomagal pri delu. Vprezati je treba kravo, ki ne more dati več toliko mleka; tega manjka tudi v marsikateri hiši in bajti na deželi, kjer imajo tudi otroke.

Pa vzroki so še drugi. Pomanjkanje ljudi. Ali meščani vedo, kako prazni so naši kmečki domovi? Koliko je hiš, kjer ni niti enega moškega doma. Kaj čuda, da ne gre vse delo naglo. Sicer pa se kmečko delo ne da urediti in opraviti s predpisi. Kdo sedaj dela na kmetih? Žene, otroci in ljudje, ki niso za vojno. In koliko jih je tih! Obdela pa naj se še več, še boljše in še hitrejšo. Naše žene delajo sedaj kot prave junakinje in mestni otroci, naj bi pomislili, da je marsikater grizljaj njihovega vojnega kruha močila solza kmečkega otroka, ki je vprežen v težko delo. Meščani naj bi svoje posle z dežele poslali domov, po mestih pa naj bi kuhale, pospravljale in pazile na otroke »gospodične pri klavirju« in »dame po kavarnah«. Seveda bi nežne roke ne bile več tako gladke. Toda, ali nima roka kmečke gospodinje žuljev, otrokova ran? Ali ni roka tovarniškega delavca v težkem delu in manjši hrani ošibela; ali niso roke naših vojakov okrvavljene? Meščanke pač ne bodo hotele zaostajati za domoljubjem kmetič, ki opravljajo možko delo.

Pomisliti je treba tudi, koliko časa se na deželi izgubi z različnimi poti. Po več ur morajo ljudje hoditi semintja, od vasi do vasi, da lovijo najpotrebnejše stvari, koliko je potov do različnih gosposk. Svoječas je mesto poznalo samo kmeta v bližnji okolici. Sedaj pa poiščejo tudi najbolj oddaljenega. Po 4 do 7 ur daleč je treba dovažati blago, znášati mleko in drugo, kar vzame dosti časa in povzroča stroške. Kako so ljudje svoj čas prosili za železnice; pa ker se industriji tam ni obetalo nič, živila pa so prihajala tudi od drugod, zato so pozabili na kmeta, ki je imel škodo, meščan pa sedaj to bridko čuti. So tudi na deželi ljudje, ki nimajo sami učitelji, trgovci, obrtniki, dninarji itd. Velika ovira v redni preskrbi živil je »verizna« trgovina velikih trgovcev, ki pač niso kmeti. Marsikatera kmečka družina ima tudi svoje v mestu, za katere skrbi. Gospoda, pri kateri so kmečki posli, tudi hoče od njihovih družin živil. Dobi gotovo nekaj, zraven pa še v mestu svoje karte.

In vendar ne nehajo z očitki in napadi na kmeta. Nasprotstvo med deželo in mestom se veča, ker kmet tudi ne

more molčati. Vzroki pa so vendar drugače. Koliko živil se pokvari. Zito je oddano, seno je oddano, pa je na dežju, nihče se ne briga prav ne za eno ne za drugo. Koliko živine pogine pri prevozu. To ni kmetova krivda, trpijo pa vsi. In kakšen kruh je danes kmet? Marsikje je ovsenjak. Pa je prišla komisija in oves je izginil. Najvišje cene za zito niso toliko višje, kakor se je podražilo življenje. Za 9 K mora dati in zvoziti krompir na postajo. S tem je plačano blago, delo, voznja, hlapec, krma in vse. Zito oddaja za 34 v., moko pa plačuje po kroni. Živino goni po več ur daleč, toda izgube na teži (pri paru volov tudi do 300 K) ne sme zaračunati kakor sme to velik trgovec, ki zaračuna državi vsak vinar. Zakaj nimamo najvišjih cen za vse stanove, zakaj ne enakega varstva za vse, zakaj ne enake odločnosti za vsakega državljan in proti vsaki vrsti oderuštva?

Pa pravijo: »Kmet zasluži, plačuje dolgove.« Kaj je to s trdom pridobljeno v primeri s stotisoči in milijoni, ki jih drugi zaslužijo z lahkoto! Če naj bi kmet iz starega miru v nov mir moral prevzeti še dolgove, bi bilo kmeta konec in katastrofa človeške družbe je zapetena. Kmet bo po vojni težje živel. Pomanjkanje ljudi bo še bolj občutno, visoki davki bodo ostali, blago, katero rabi kmet, pa bodo karteli, centrale in družbe še dolgo držale v visoki ceni. Padle pa bodo cene živil, kar bo najbolj občutil kmet.

Sicer pa meščan pride malo v dotiko s pravim kmetom. V mesto pridejo povečini kmečki trgovci, ki imajo blago iz druge roke. Kmet iz okolice ni vedno pravi zastopnik kmečkega stanu. Seveda tudi pri njemu vsemu pravijo oderuštvo, kar je pri drugih dobro poslovanje, velekonjunktura, trgovsko računanje itd.

Če bi se vsi stanovi, posebno karteli in družbe, vprašali, ali je vse krščenjsko, kar zahtevajo, potem bi vsi lažje živeli.

Kaj ho s parlamentom?

Dunajski dopisnik »Prager Tagblatta« poroča od dobro poučene strani, da se vlada mora najbolj pečati z vprašanjem prehrane in premoaga. Pač pa se dogovarja z voditelji strank za sklicanje državnega zbora, če se stranke same medseboj sporazumejo glede poslovnika in programa zborničnega dela. Težava so sicer velike, pa vendar ne take, da bi se državni zbor ne mogel sniti, predno poteče doba sedanjih mandatov. Gotova znamenja govore, da dobimo državni zbor v maju. Zbornica bo sprejela cesarjevo obljubo na ustavo in nato začela posvetovanja o naredbah po § 14 od vseh treh let in največ o živilih. Nagodba z Ogrsko je že gotova; kdaj pa pride v zbornico, je odvisno izključno od trgovsko političnih pogajanj z Nemčijo.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 8. februarja. Pri razpravi o ovekovečenju ogrskih junakov je poslanec ljudske stranke Rakovszky predlagal, da naj vsi vojaki z 20 letom dobijo aktivno volilno pravico. V imenu opozicijskih strank so predlog priporočali grof Apponyi, grof Andraszy, demokrat Vaszony in Szabo. Minist. predsednik grof Tisza izjavlja med velikim hropom, da sedanji vojni čas ni pripraven, da se izvede tako velika reforma. (Klici: In nagodba?) Grof Tisza: Vprašanje nagodbe pride svojčas na dnevni red. (Velik hrop. Sam je izjavil, da bi rad videl, da o nagodbi razpravlja nov državni zbor. Sarostna doba, kakor jo predpisuje volilni zakon in uspešen obisk 6 elementarnih razredov se prav dobro sklada s splošno volilno pravico. (Levica hrumi.) Naj se nikar tako lahko ne obsoja starostne meje, ki je po njegovem mnenju pravi popravek nevarnosti, kakor jih ima splošna volilna pravica povsod v Evropi in posebno na Ogrskem. (Desnica živahno pritrjuje.)

Predlog Rakovszkega je propadel s 122 proti 75 glasovom.

Naša društva.

Katol. delavska družba v Idriji zopet vpelje mesečna predavanja v svojih društvenih prostorih. V nedeljo, 11. t. m., ob štirih popoldne bo poročal g. dekan o raznih nesrečah pri našem rudniku, kolikor jih zgodovina 400 let navaja. Vabijo se društveniki in tudi drugi, ki se zanimajo za idrijske razmere. — Odbor.

Dva občna zbora naših društev v Trzinu. Preteklo nedeljo je imelo v bralni sobi »Našega doma« društvo sv. Jožefa svoj 20. občni zbor. Iz poročila g. predsednika Javornika smo čuli, da šteje društvo 65 članov, imelo je 3 seje in kar je največeleje, 15 predavanj, ki so bila večinoma

prav dobro obiskana. Imelo je slavnostno zborovanje povodom 25letnice papeževe okrožnice »Rerum novarum« in sožalno sejo ob smrti cesarja Franc Jožefa. V društvo prihaja 12 časopisov. Blagajniško stanje je zelo povoljno. Ženski odsek je imel 2 seji. Oskrbel je za žive in mrtve članice štiri svete maše. V zadnjih tednih je knjižničarka izposodila 125 knjig. O bolniškem skladu je poročal blagajnik Mokorel, da znaša sedaj 434 K 30 vin. Pri slučajnostih se je spomnil g. župnik premnogih društvenikov, ki se nahajajo na raznih bojiščih in se tudi tam spominjajo v raznih pismih društva, ter izrekel željo, da bi bilo mogoče prihodnji občni zbor obhajati v miru. Odbor je ostal stari. — Drugi občni zbor je imela Jugoslovanska strokovna skupina. Vodil ga je načelnik Vidic. Kljub vojnim razmeram je skupina napredovala in šteje sedaj 132 plačujočih članov. Ze letos je pristopilo 12 novih. Sej je imela 9, pisem je bilo pisanih 83. Načelnstvo je storilo potrebne korake v prilog aprovizaciji pri deželnem predsedniku v Ljubljani in c. kr. okrajnem glavarstvu v Kranju. Dohodkov je imela skupina 1964 K 84 vin., bolniške podpore in posmrtnine je bilo izplačane med člane 1676 K 69 vin. Ljubljanski centrali se je poslalo 288 K 15 vin. Z ozirom na množiče se število članov se je odbor pomnožil, da šteje sedaj 10 članov. — »Čebelica« je nabrala v minolem letu 1180 K.

Mozartov Requiem.

ki se bo izvajal v svečanem, spomenu pokojnega cesarja Franca Josipa I. posvečenem, koncertu »Glasbene Matice« v torek, 13. t. m., v franciškanski cerkvi v Ljubljani, je klasično, vzorno, večno lepo glasbeno delo. Prisrčnost in ljubeznivost, ta dva znaka Mozartove muze odseva tudi iz sicer resnobnega, veličastnega Requiema. Blaga in plemenita je ta glasba skozinsko, dostikrat tudi na videz kar moč preprosta, a v resnici globoko zamišljena in občutena, v glasbeno-formalnem oziru pa prava zakladnica kontrapunktičnih umetnij. Delo je zloženo za 12, mešani zbor, orkester in orgle in se bo v tej popolni obliki sedaj v Ljubljani — najbrže — prvič izvajalo. Proizvajanje takih in enakih del smatrajo celo v velikih mestih za dnevni dogodek. Koliko bolj smo lahko pri nas v naših majhnih razmerah veseli in hvaležni, da se nam od časa do časa nudi kaj tako izrednega in velikega!

Položaj na Ironlah.

Uradna poročila z raznih front zadnje dni niso javljala nobenega važnega dogodka. »Položaj neizpremenjen«, tako se je navadno glasilo uradno naznanilo. Kljub temu pa ne smemo misliti, da se je boj le za trenotek ustavil. Na celi 2000 km dolgi fronti v Belgiji, Franciji, Rusiji, Rumuniji in Macedoniji stoje v labirintih strelskih jarkov čete neprestano ob puški, vsak hip pripravljene, da odbijejo vsak poizkus oblegovalcev. Opazovalci artiljerije in minometalcev stoje noč in dan na svojih mestih. Baterije, skrite v gozdovih, pogreznjene v sneg in led, so vsako minuto pripravljene na strel. V sto in sto odsekah se vrše artiljerijski boji, nenaadni napadi in ljute kanonade, ki zahlevajo žilavosti in zvestega izvrševanja dolžnosti, pa tudi krvave žrtve. Ponoči se splazijo patrolje pred žične ovire, po rovih in granatnih ljakah, čepe prisluškovalne straže in vrše tiha junaška dela, o katerih nihče nič ne ve. Vsak dan se z mukami in nevarnostmi izvajajo nešteta manjša in večja poizvedovanja, ki vodijo notri v sovražne postojanke. Pionirji rijejo in grade v rovih in pozorno prisluškujejo vsakemu šumu pod zemljo. V tisočih telefonskih stanišč vlada napeta, mrzlična delavnost, ko prejemajo in oddajajo povelja. Noč in dan so na poti tropi žico-rezcev, ki popravljajo pokvarjene in razstreljene napeljave. Kakor hitro se zdani in je vreme kolčkaj primerno, se dvignejo v zrak letalska brodovja na celi dolgi fronti, da poizvedujejo in merijo s sovražnimi letalci svoje moči na življenje in smrt. Noč in dan so na potu trenske kolone, ki po ledu in snegu in v sovražnem granatnem ognju dovažajo četam v ognjeni črti municijo, živež in pošto, nazaj pa vozijo ranjence in bolnike. Na tisočih obvezovalščih, bojnih in vojnih lazaretih je neprestano zaposlena armada zdravnikov, strežnikov in strežnic. Po vojnih pekarnah in klavnica trajno vrvi mrlično delo. Tako so milijoni in milijoni noč in dan v boju, na straži in delu, požrtvovalno in neomajno vstrajno, trdno zaupajoč na končno zmago.

Spominjajte se goriskih herojev!

Nova Poljska.

Za poljsko armado.

Poljaki gradijo temelje samostojne Poljske. Samostojna država mora imeti samostojno armado; v moderni armadi pa igra važno vlogo zdravniška veda in praksa. Dne 1. febr. se je v Varšavi vršil prvi shod poljskih vojaških zdravnikov. Predsednik pripravljalnega odbora, profesor Leon Krynski, dekan varšavske medicinske fakultete, je ovoril shod z geslom: »Poljska veda za poljsko armado!« Napredek medicinske vede je razširil delokrog in pomnožil dolžnosti vojaških zdravnikov. Vojaški zdravnik mora skrbeti ne samo, da ohrani ranjencu življenje, ampak tudi da ga ohrani delozmoglega, da ne bo v breme človeški družbi. Za predsednika shoda je bil izvoljen dr. Vladislav Stankiewicz, starosta poljskih zdravnikov, ki se je kot vojaški zdravnik udeležil poljske vstaje leta 1863.

Iste dne (1. febr.) se je v Varšavi vršil shod za ustanovitev poljskega zrakoplovnega društva. Izvolil se je odbor in kuratorji, v katerem so zastopani poljski tehniki, poljski vojaški in domoljubni krogi.

Dne 1. februarja se je v Varšavi vršil slovesen obhod v proslavo obletnice ustanovitve poljske narodne meščanske straže (milice) v Varšavi. Slovesnost se je pričela s sveto mašo, katero je daroval Kuczynski, vojaški duhovnik meščanske straže. Po sveti maši so v cerkvi zapeli poljsko narodno himno.

Poljska akademična mladina.

v Varšavi izdaja svoj časopis pod naslovom »Pro arte et studio«. Časopis je prav zanimiv in raznovrsten; med akademiško mladino je mnogo pisateljskih talentov, ki bodo kdaj še obogatili poljsko umetnost in znanost.

Poljski državni svet

je dne 30. januarja potrdil statut oziroma poslovnik (regulamin), ki v 44 paragrafi določa poslovanje začasne poljske vlade. Vrhovno oblast ima občni zbor (plenarna seja) državnega sveta, ki je sklepčen, ako je navzoča večina članov. Za navadne sklepe zadostuje večina glasov, le za sklepe, ki se tičejo ustave in državnega zbora, bo potrebna dvetretjinska večina. Sklepe državnega sveta izvršuje izvršilni odbor, izvoljen od državnega sveta; sestavljen je iz 7 članov in kronskega maršala ter njegovega namestnika. Kronski maršal je načelnik državnega sveta; dokler se ne izvoli vladar ali regent, je kronski maršal zastopnik poljske državne vlade na znotraj in na zunaj. V državnem svetu bodo ustanovili 8 odsekov (departement), in sicer: 1. vojaški, 2. finančni, 3. politični odsek, 4. odsek za notranje zadeve, 5. gospodarski odsek, 6. odsek dela, 7. justični odsek, 8. odsek veroizpovedanja in prosvete. Vsak odsek ima svoj stalni svet, katerega člani so tako tudi možje, ki niso člani državnega sveta; število odsekovih članov določa državni svet. Zakonske načrte in druge predloge bodo pripravljale posebne pripravljalne komisije, h katerim se smejo pritegniti osebe izven državnega sveta. Izvršilni odbor državnega sveta bo v skladu z okupacijsko vlado imenoval krajevne komisarje za okraje in za večja mesta. Člani državnega sveta so uradniki krone Poljske in so dolžni svoje delo predvsem posvetiti državnemu svetu. Druge stalne posle smejo izvrševati le z vednostjo državnega sveta. Člani državnega sveta niso zastopniki strank in ne morejo biti formalno člani kake politične stranke ter se ne smejo udeleževati politično-strankarskih bojev; ne smejo kritizirati državnega sveta in podrejenih organov. To velja tudi za uradnike državnega sveta. Nagrade državnim svetnikom in uradniške plače bodo določene v plenarni seji državnega sveta.

Vojska z Italijo.

Na italijanskem bojišču se je minuli teden vsled klimatičnih razmer bojevanje moralo omejiti skoro izključno na kraško planoto. Kljub 28 stopinjam mraza v gorovju pa je artiljerija vseeno močno delovala.

Pomanjkanje premoega dela Italijanom posebno vsled ostre zime hude preglavice. V Florenci je 1 meter snega, v Lombardiji in na Beneškem trpi vojaški železniški promet vsled snežnih zametov in viharjev. O veliki italijanski ofenzivi se ne čuje več mnogo, nasprotno se pa vedno bolj razširja vest, da nameravamo mi že februarja silen napad proti Italiji, da jo prehitimo glede na popolno preskrbo municije in razdelitve materiala. Sedaj bodo Italijani vpo-klicali letnike 1870 do 1873, da pripravijo kolikor mogoče veliko rezerv. Ze se čuje klic po istočasni ofenzivi Rusije z Italijo proti Avstriji, ki se mora popolnoma poraziti, ker preje ni mogoče misliti na ugoden konec vojske. Zopet obeta oklic itali-

janski armadi osvoboditev Trsta, Tridenta, Istre in Dalmacije in napoveduje skorašnjo zmago. Ker so pred kratkim zopet odkrili veliko organizacijo v Palermu, Neaplju, Rimu in Genovi, ki je na skrivnem spravljala vojaščini podvržene Italijane v Ameriko, se zdi, da italijansko ljudstvo ni preveč navdušeno za vojsko. Posledice poostrene podmorske vojske se že uveljavljajo, ker je iz Cardiffa došla flotilja s premogom, ki se je zbrala pri Gibraltarju, kljub spremstvu torpedovk, izgubila štiri petine ladij. Sedaj iščejo krivce, očitajo si drug drugemu, na zboljšanje položaja pa ne misli nihče.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 9. februarja. Uradno se razglša:

Nič posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer.

Italijansko uradno poročilo.

8. februarja. Na večih točkah fronte je koncentričen ogenj naših baterij prisilil sovražne topove, da so utihnil. V Suganski dolini je sovražnik včeraj dopoldne zopet poskušal napad na naše postojanke na desnem bregu Brente. Napad je pripravil močan topovski ogenj. Skupni ogenj naše pehote in naših poljskih baterij je napad izjalovil, še preden se je mogel razviti. Podobno podjetje sovražnika proti našim črtam na Freikoflu je bilo pravtako brezuspešno.

Zapora v Italiji.

Frankfurter Zeitung javlja iz Kristianije: Norveški generalni konzul v Genovi je brzojavil: Italijanske oblasti no nevtralnim ladjam prepovedale zapustiti pristanišča.

Italijansko vojno posojilo.

Lugano, 9. februarja. Dne 5. t. m. priče to podpisovale četrtga italijanskega vojnega posojila zelo slabo napreduje. Bivši minister Luzzatti objavlja nujen poziv na vse Italijane v inozemstvu, naj se udeleže podpisovanja vojnega posojila. Dose-danje številke so čisto majhne.

Posledice podmorske vojne.

Podmorski čolni v prvem tednu februarja potopili 200.000 ton.

Haag, 9. febr. Tu se sodi, da so potopili podmorski čolni in prvem tednu meseca februarja vsaj 200.000 ton ladjinega prostora. Nobena nizozemska ladja se ne upa z živžem na Angleško. Včeraj je bilo potopljenih 35 ladij.

30.000 ton ladjinega prostora

so podmorski čolni zadnje dni uničili ob francoski obali. Francoske mornariške oblasti nameravajo nastopiti proti podmorskim čolnom z letali, iz katerih bodo metali na podmorske čolne bombe; nameravajo jih oborožiti tudi s topovi.

Potopljene angleške ladje.

Neki nemški podmorski parnik je potopil angleški osebni parnik California. Ladja je bila oborožena, a ni mogla streljati, ker čolna niti videli niso. Vozilo se je 205 oseb, 28 mornarjev in trije potniki so utonili, štiri osebe so bile ubite po eksploziji. Californija se je potopila v devetih minutah. Dalje je bil potopljen 8000tonski angleški parnik »Caer Adelaide«. Potniki so rešeni, kapitana so Nemci ujeli. Potopljen je bil tudi 6330tonski angleški parnik »Vedamore«, dalje 4855tonski angleški parnik »Saxonian« in še neki angleški parnik.

V dveh dneh potopljenih 60.000 ton.

Reuter potrjuje, da je bilo 6. in 7. t. m. potopljenih 27 ladij s 60.000 ton vsebine. Na »Kaliforniji« se je vozil en sam Američan, ki je bil rešen.

Prve tri dni poostrene podmorske vojske potopljenih nad 100.000 ton.

Haaški »Courant« javlja, da je bilo tretji dan poostrene podmorske vojske potopljenih do 35.000 ton; v prvih treh dneh poostrene podmorske vojske toraj nad 100.000 ton ladjinega prostora.

Potopljene nevtralne ladje.

Med prvimi žrtvami poostrene podmorske vojske je bil švedski parnik »Bravalla«. Norveška jadrnica »Thox« s 13.000 sodi olja je bila potopljena 9. t. m. Moštvo se je rešilo na Irsko. Francozi bi radi kupili tiste ladje, ki jih grade na švedski račun v Ameriki. Danska parnika »Vidar« in »Ficaria« sta se vrnila iz Anglije 9. t. m. v Kodanj. Na Severnem morju ju je ustavil nemški podmorski čoln, a ju izpustil po zadovoljivih pojasnilih. V Vigo se je pripeljalo 66 mož potopljenega norveškega parnika »Rigen« in jadrnic »Songdall« in »Wasdale«.

Brazilci ustavili plovbo v Evropo.

Genj, 9. febr. V Pariz poročajo iz Rio de Janeiro: Tukajšnja trgovska plovna družba je popolnoma ustavila plovbo v Evropo.

»Bremen«.

Svoj čas so se širile vesti, da se je sestrška ladja podmornika »Deutschland« potopila. Temu pa ni bilo tako. »Bremen« ima važno nalogo pri operacijah neke skupine nemških podmorskih čolnov na Oceanu.

Brezposelni mornarji.

V Kristianiji je brez posla nad 400 mornarjev zaradi nemške zapore.

Japonska oborožuje svoje trgovske ladje.

Rotterdam. Japonska bo oborožila vse svoje trgovske ladje s topovi.

Ameriške vojne ladje ne bodo spremljevale trgovskih ladij.

»Havas« javlja iz Washingtona: Vlada je izjavila, da ne more izvesti načrta o spremstvu vojnih ladij vsaki ladji v zaprtih morjih.

Položaj v Londonu zelo resen.

Stockholm, 9. februarja. Položaj v Londonu je od 1. t. m. dalje zelo resen. Nemčija računa, da je Anglija z najvažnejšimi predmeti preskrbljena le za nekaj mesecev, kar poznavalci razmer ne smatrajo za pretirano.

Anglija posnežuje gradbo ladij.

V imenu diktatorja za zgradbo ladij je sir Leo Money izjavil, da bodo Angleži pospešili zgradbo trgovskih ladij.

»Velika ura Angleške.«

Rotterdam, 9. febr. Angleška admiraliteta je odredila izredno obsežno mobilizacijo pomorskih sil, kakor je bila nameravana za takozvano »veliko uro«.

Nastop Amerike.

Vsa ameriška trgovska pristanišča proglašena za vojna pristanišča.

Berlin, 9. februarja. »Matin« javlja iz Newyorka: Vsa ameriška trgovska pristanišča na vzhodu so proglašena vojnim pomožnim pristaniščem.

Stališče južne Amerike Združene države presenetilo.

Curich, 9. februarja. Odklonilno stališče južne Amerike je v New-Yorku zelo presenetilo. Senat je razočaran. V kongresu bodo gotovo nastale za to neprilike.

Iz ameriškega senata.

»Frankf. Ztg.« javlja iz Newyorka: V senatu je glasoval zelo ugledni Lafolette proti resoluciji, ki odobrava Wilsonovo zunanjo politiko. Merodajni krogi se zelo zavzemajo za mir, če bi Nemčija nekoliko odnehala. Še vedno žele, da bi se izognili vojski. Iz Westpointa so prepeljali šest-palčne topove v newyorskke utrbe.

Nemških ladij Združene države niso zaplenile.

Berlin, 9. t. m. (K. u.) Wolff poroča, da ameriške oblasti niso prijele nobenih nemških mornarjev in da niso zaplenile nobenih nemških ladij.

Prosta pot Bernstorffu.

Washington, 8. feb. (K. u.) Reuter: Uradno se naznanja, da sta Velika Britanija in Francija dovolili grofu Bernstorffu in osebju nemškega veleposlanstva v Washingtonu prosto potovanje.

Gonja proti našem veleposlaniku v Washingtonu.

»Newyork Herald« hujska proti navzočnosti novega avstrijskega veleposlanika v Washingtonu, ker tvori avstrijska in nemška organizacija po dveletni izkušnji celoto. Združene države naj dunajski vladi izjavijo, da more avstrijski veleposlanik ostati v Washingtonu le, če Avstrija takoj prekine vsako zvezo z Nemčijo.

Draginja v Zedinjenih državah.

Zasebno pismo iz New Yorka poroča listu »Kölnische Zeitung« dne 7. decembra 1916 o draginji v Zedinjenih državah tako: Mi v takozvanih Zedinjenih državah smo trudni vojske vsi, tudi oni, ki so po vojni industriji zaslužili doslej ogromno denarja. Mnogo tvornic je zadostilo vojnim pogodbam in čeprav še prihajajo naročila, je vendar dosti znakov, da bo temu krvavemu razcvitu skoro sledil polom. Čuje se že večkrat, da je ta ali ona tvornica odslovila nekaj stotin delavcev ali svojim ljudem znižala zaslužek.

Razen tega vlada draginja, ki kru-to tlači ljudstvo. Živila so se podražila dvojno radi ogromnega izvoza na Angleško, v kongresu že razpravljajo prav resno o izvoini prepovedi ali kakih drugi odredbi v zaščito ljudstva. Krompir je nezaslišano drag, po centu komad, kar je po današnji veljavi osem vinarjev komad. Jajca so se podražila tako silno, da so newyorskke gospodinje pričele z bojkotom, ki naj prisili trgovce, da bodo ceneje prodajali blago. Hleb kruha, ki je veljal pet centov, se je podražil za cent in zmanjšal za četrtino.

Sladkor je neznosno drag, meso tako-sto, gostilne so zvišale cene in po za-jutrkovalnicah stane kruh z maslom sedem in ne več pet centov. V vzhodnem delu mesta, kjer stanujejo ubožni priseljenci laški in grški, ter poljski in ruski židje po ogromnih, umazanih najemnih hišah, vlada bridka siromaščina. Pocestni prodajalci živil s svojimi vozčki so izgubili povsem. Ljudje izgubljajo imetek, delavci trpe lakoto, ako ne delajo za vojno industrijo, in otroci morajo lačni v šolo. Doma jim itak tudi ni prijetno, zakaj premog ima po spekulaciji neznansko ceno. Dejstvo je, da v tem delu mesta dele slanike na štiri dele in jih prodajajo po četrtinah, ker ubogo ljudstvo ne vzmore več, da bi si kupilo celo ribo. Kruh prodajajo po kosih, slane kumarce na polovice in četrtine.

Nade na boljše čase za sedaj še ni. Dobrih nasvetov bi bilo sicer dosti, a pomagajo malo, čemur je kriva ameriška neskrbnost, še več pa politična moč kmetovalcev, ki dobivajo visoke cene za svoje pridelke. Nekoliko računajo tudi na mir. Kaj bo potem, ko ne bo de več vojne industrije, ko vržejo sto tisoč delavcev na cesto, ko se pojavi denarni polom, ki ga povzročijo zavezniška posojila, ko se prekucnejo municij-ski kralji s prestolov zopet na čevljar-ske trinožnike, h kovaškemu nakovalu in v krojaške delavnice, kjer so imeli posla pred vojno, tega si ne upa misliti sedaj še živ človek. Vrh vsega se je raz-vadilo ljudstvo po dobrih zaslužkih in žugajoča nevolja bo de ogromna.

Švedska odpoved Wilsonu.

Stockholm, 9. februarja. »Svenska Telegram-Byran« poroča: Nota, katero je izročil švedski zunanji minister poslaniku Združenih držav, Norrisu, kot odgovor na predlog predsednika Wilsona nevtralcem, se glasi:

Na Vaše pismo z dne 5. t. m., s katerim ste kraljevi vladi naznanili mnenje predsednika Wilsona, da bi bilo v interesu miru žele, da bi zavzeli povodom nove pomorske zaprtije, ki jo je proglasila nemška vlada, podobno stališče kakor Združene države, imam čast, naznaniti Vam sledeče:

Politika, ki jo je izvajala kraljeva vlada tekem vojne, je stroga, nepristranska nevtralnost. Vlada je storila vse, kar je bilo v njenih močeh, da je zvesto izpolnovala vse dolžnosti, katere ji je nalagala ta politika. Obenem uveljavlja vlada, v kolikor ji je mogoče pravice, ki izvirajo iz njene politike, da bi dosegla praktičen uspeh. V svrhu vzdržanja načel mednarodnega prava, se je vlada večkrat obrnila na nevtralne države, da bi dosegla vzajemno delovanje v ta namen. Zlasti vlada ni zamudila predložiti vladi Združenih držav predlogov v to svrho. Z obžalovanjem ustanavlja kraljeva vlada, da koristi Združenih držav le-tem niso dovoljevale, da bi se pridružile tem predlogom. Predlogi, ki jih je stavila kraljeva vlada, so dovedli do sistema skupnih odredb Švedske, Danske in Norveške nasproti obema vojujočima se strankam.

V politiki, ki jo izvaja kraljeva vlada za ohranitev svoje nevtralnosti in zagotovitev legitimnih pravic dežele, je kraljeva vlada, ki ima srce za nepopisno gorje, ki od dne do dne težje pritiska celo človeštvo, pripravljena, uporabiti vsako nudočo se priliko, da pripomore k skorajšnemu trajnemu miru. Zato je hitela pridružiti se plemeniti predsednikovi pobudi v svrho, da se prouče možnosti za uvedbo pogajanj med vojujočimi se strankami.

Predlog, ki je predmet sedanjemu dopisovanju, navaja kot cilj skrajšanje vojnih stisk, toda vlada Združenih držav je izbrala za sredstvo, da pride do tega cilja, postopanje, ki je vseskozi v nasprotju z načeli, ki so do te ure vodila politiko kraljeve vlade.

Kraljeva vlada, ki se opira na mnenje naroda, kar so dokazale enoglasne resolucije njegovih zastopnikov, hoče tudi v bodočnosti kakor doslej hoditi dalje po poti nevtralnosti in nepristranosti nasproti obema vojujočima se strankama in bo le potem voljna zapustiti to pot, ako jo bodo življenjski interesi dežele in čast naroda prisilili, da izpremeni svojo politiko.

Švica in Španjka.

Švicarski zvezni svet, ki je že v ponedeljek odgovoril začasno na Wilsonovo noto, je odobril 9. t. m. končni odgovor na Wilsonovo noto. Izdelal je tudi noto Nemčiji glede na zaporo. Danes 10. t. m. se noti izročita v Berlinu in Washingtonu. »Wossische Zeitung« javlja, da je bila nemškemu zunanjemu uradu 8. t. m. zvečer vložena protestna nota španjle vlade, s besedilo je zelo nokvarjeno in so potrebna

še pojasnila. Vse brezzične hrzovjavne postaje na Španskem nadzoruje vlada.

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 9. februarja. Uradno se razglša:

Na nekaterih mestih fronte bolj živahno delovanje topov in za nas ugodna podjetja patrolj.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 9. februarja. Veliki glavni stan:

Od Dvine do Donave ni bilo večjih bojov.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

3728 rumunskih državnih uradnikov pred sodiščem.

Z ruske meje se poroča: Na povelje rumunskega kralja uvedena splošna preiskava radi vojnih pregreškov rumunskih državnih uradnikov je dogajala, da je treba postaviti pred sodišče 3728 uradnikov vseh činov, deloma radi poverbe državnih denarjev, deloma radi bojazljivosti, ker so predčasno izročili državno last, deloma radi protipostavnega postopanja.

Ogromne zaloge premoga v ognju. Stockholm, 9. februarja. »Rusko Slovo« poroča, da ogromne zaloge premoga sibirskih železnice v Irtusku že teden dni gore. Rešilna dela so vsled pomanjkanja vode nemogoča. Ves premog cenijo na 30 milijonov rublev.

Glasovi o krizi na Ruskem. Amsterdam, 9. februarja. V dobro poučenih krogih trdijo, da se bodo v kratkem v ruski vladi izvršile obsežne izpremembe. Ruski mornariški minister Grigorovič je odstopil. V Londonu sodijo, da bo ministrski predsednik Galicin odstopil, njegov naslednik pa da bo grof Bobrinski ali Ščeglovitov.

Suhomlinov. Stockholm, 9. februarja. V kazenskem postopanju proti bivšemu vojnemu ministru je nastal presenetljiv preobrat, ker njegovi pomagači pripadajo najvišjim dvornim krogom. Vnovič so zaprli mnogo oseb.

Kdo bo Rasputinov dedič? Stockholm, 9. febr. Skrivnostna osebnost je, kakor poroča »Ruskijska Vedomosti«, predmet razgovorov petrograjske družbe. Pravijo, da bo ta mož zasedel izpraznjeno Rasputinovo mesto. Zunanost tega dozdevnega naslednika čudodelnega meniha, kmeta Koljaba iz kaluške gubernije, je gotovo posebna. Šepa, ima dolge lase in govori skrivnostne fraze brez medsebojnega stika, ki se lahko smatrajo kot prerokovanja.

Angleški napadi.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 9. februarja. Veliki glavni stan:

V loku pri Ypernu in Witschaete, kakor tudi od Ancre do Somme bolj živahen boj s topovi. Dopoldne so Angleži napadli pri Serre. Zavrtili smo jih. Po kratkem presledku je prišlo na severnem bregu Ancre do novih napadov, pri katerih smo pri Baillécourtu izgubili nekaj ozemlja. Severno od gozda St. Pierre Vaast je Angležem od sunka, ki pa se je v celoti ponesrečil, ostala ozka predorna vrzel, katero pa smo na obeh straneh zapahnili. Med rekama Mozo in Muzelo je pri Sliveyju po učinkoviti pripravi z ognjem naša stotnija udrla v tretjo francosko črto in je z malimi lastnimi izgubami privedla 26 ujetnikov.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Francosko uradno poročilo.

8. februarja ob 3. popoldne. Na verdunski fronti boji z ročnimi granatami. Precej živahen artiljerijski boj pri višini 304 in gozdu Avocourt. Pri Bonzée smo ujeli nemško patroljo. V Alzaciji spopadi patrolj v odsekih Metzeral, Aspach in Seppois. Na ostalih delih fronte je bila noč mirna.

Letalstvo. V noči od 6. na 7. t. m. je neko naše letalo vrglo 6 bomb na vojaško napravo v Lahru (velika vojvodina Badenska). Isto noč je skupina naših letal metala bombe na sovražno letališče v Mariakerke.

Angleške sanje o delitvi osrednjih držav.

»Köln. Volkszeitung« piše: Londonški Spectator ponuja avstro-ogrskemu vladarju posebni mir. Zviti Britanec misli, da morajo sedaj zavezniki Nemčije izpredvideti, da se bore samo za ošabnost Prusije, proti čemur stoji ententa

čvrsto v skupni brambli. V tej krasni spremembi vseh pojmov se vrača Spectator na Metternichovo politiko proti Napoleonovim zaveznikom in piše: Ententa naj ponudi cesarju Karlu poseben mir na sledečem temelju: Iz Avstro-Ogrske se ustanove dve kraljevini: Češka in jugoslovanska država. Poljska postane samostojna, Erdeljska pripade Rumuniji. Ogrska postane samostojna iz hiše Hohenzollern. Cesar Karol prevzame vlado nad novo zvezo južnonemških držav, ki bo sestojala iz nemškega dela Avstrije, Koroške, Kranjske, nadalje iz Saške, Bavarske, Badna, Württemberga in renskih pokrajin. Nemški knezi pod tradicionalnim vodstvom Habsburžanov bi imeli prednost pred sedanjo Bismarckovo državo. Ententa se ne bori z germaniskim plemenom, ampak s Prusijo in ponemčenimi Vendi. Ta zveza južnonemških držav, cvet katoličanstva, bi dobila gotovo blagoslov Vatikana.

Nemški letalci.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 9. februarja. Veliki glavni stan:

Letalci so v mesecu januarju navzlic ostremu mrazu izvršili svoje važne opazovalne, poizvedovalne in napadalne naloge. V preteklem mesecu smo mi izgubili 34 letal, Angležem, Francozom in Rusom pa smo v zračnih bojih ali iz zemlje sestrelili 55 letal, od katerih jih je 29 padlo onstran črte, kar se je dalo spoznati, 26 pa jih je v naši posesti. Razum tega smo zažgali in spravili na tla 3 sovražne zrakoplove. Mi nismo izgubili nobenega zrakoplova.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Odpravljena blokada Grške.

Haag, 9. februarja. Iz Aten se poroča, da so odpravili blokada Grške. V grških pristaniščih izkrcavajo žito.

Obeli in ločazbe.

Milan, 9. februarja. (K. u.) »Corriere della sera« poroča: Angleški minister Milner je izrazil časnikařem, da se je petrograjska konferenca pečala z izredno težavnim vprašanjem uresničenja enotne akcije zaveznikov. Ideja skupnega vrhovnega poveljstva zaveznikov je teoretično popolnoma prava, praktično je neizvedljiva, pač ker so bojišča med seboj preveč oddaljena in niso v medsebojni zvezi. Francoski general Castelnau je izjavil časnikařem, da se bo vojska leta 1917 pričela z odločno premočjo zaveznikov, ki so razvili svoje sile in ugotovili enotnost akcije. Nemški sistem premikanja na notranjih črtah med vzhodnim in zahodnim bojiščem ne bo več mogoče.

Rotterdam, 9. februarja. Član vlade Lodge je na nekem zborovanju izjavil, da bo oborožitve vseh angleških trgovskih ladij v kratkem končana. Štirisporazum bo napel vse sile, da vojsko še to poletje konča.

Težke obdobje proti srbskim poslancom.

»Belgrader Nachrichten« priobčujajo vsebino letaka, ki ga je lansko leto v Zenevi izdal bivši izdajatelj belgrajske »Štampe«, Sveta Jakšič. Jakšič očita vladi, da izplačuje poslancem skupščine, ki vendar sedaj niti ne obstoja, po 30 zlatih frankov na dan, Pašič pa dobiva za svoja brezplodna potovanja celo po 200 zlatih frankov dnevno. Posamezne skupine poslancev obtožuje Jakšič, da so se skušali na zločinski način polastiti državnih denarjev ter strašno nesrečo srbskega naroda nesramno izkoriščajo v lastno korist; tako je neki poslanec, pop, zahteval 1.600.000 dinarjev, odškodnine za svoje imetje, ki so ga uničile srbske čete. Na londonskem srbskem poslanstvu vodijo preiskavo radi izgubljenih 200 milijonov dinarjev, ki naj bi jih bili razni srbski poslanci v sporazumu z vojnim ministrom Bojovićem izdali za razne vojne dobave, a ni nikjer nobenega dokaza ali računa.

»Osvojitelj Čehoslovakev.«

Dunaj, 9. februarja. Od štirisporazuma v notni na Wilsona obljubljeno osvoboditev Čehoslovakev bo, kakor pišejo politični korespondenci, pospeševal nek v Rimu sestavljeni odbor. Ustanovitelji tega »Comitato per la liberazione ceco-slovaca« so že dolgo časa v Italiji živeči slovaški pisatelj Škodnik, časnikar Scarpa in nek gotov Francosko Spada. Kakor se zdi, namerava odbor v glavnem pridobiti Čehoslovake za italijanske iadranske zahte-

ve, ki so, kakor znano, v popolnem nasprotju z željami Jugoslovancev.

Vojska bo še pred koncem poletja končana.

Curih, 9. februarja. Iz Londona: Vojaški krogi so prepričani, da se bo končala vojska še prej, ko mine poletje. Minister Hooye je to v svojem govoru naglašal.

Prermerske novice.

Deželna pomožna komisija za Gorisko in Gradiščansko je imela dne 8. februarja sejo v Trstu. Posebna dolžnost deželne pomožne komisije bo, da bo najuspešneje sodelovala pri bodočem prospehu dežele. — Prečitana so bila poročila referentov o pripravljanih delih za zopetno zgradenje Gorice in Gradiške in o dovolitvi materialnih podpor goriskim beguncem. Tozadevno je bilo veliki večini prosilcev dovoljeno posojilo z dolgim rokom.

V domače vinograde. Iz Kranja nam poroča 9. t. m. J. Hrovatin, tajnik podružnice posredovalnice za goriske begunce v Kranju: Od 1. januarja t. l. sem spisal že nad 20 prošnji begunskim družinam radi vrnitve v svrhu obrezovanja trt in drugih del napolju. Naslovil sem prošnje na c. kr. okrajno glavarstvo, odposlal pa županstvu, da isto potrdi navedene podatke, t. j. da ima prosilec vinograde in polje. Hkrati sem zaprosil, da to tudi dotično okrajno glavarstvo potrdi, da se vrnitev dovoli. Od predloženih prošnji mi je dozdej znano tole: Dne 5. januarja t. l. je prosil Anton Birsa in Rihenberg za se, za ženo Ano, sinaha Alojzijo in sina 17letnega Ulrika, ki se nahaja pri delavski skupini (Holzbeschaffungsgruppe) v Ravniku pri petem vakuu, p. Planina. Dne 25. januarja 1917 je c. kr. okrajno glavarstvo v Ajdovščini Antonu Birsu odpisalo približno tako-le: Sporazumno z vojaškim poveljstvom se vam (ne družini) dovoljuje povratek v svrhu obrezovanja trt. Vzemite seboj rezilno orodje, pa tudi nekoliko živeža za prve dni, pozneje dobite potrebno hrano. Pojdite s tem odlokom k c. kr. glavarstvu v Kranju, da vam da potno dovoljenje. Enak odlok je prejel sin Ulrik Birsa. Sta li že odpotovala domov, mi ni znano. — Dne 25. jan. t. l. sem napravil prošnjo Jožefi Sever, posestnici iz občine Rihenberg ter poslal županstvu v Rihenberg, ki je navedene podatke potrdilo in poslalo c. kr. okrajnemu glavarstvu v Ajdovščino v nadaljnjo uradovanje. — Okrajno glavarstvo v Ajdovščini je dne 1. februarja 1917, št. 937 zavrnilo prošilko z opombo, da se ne more ugoditi, ker ženskam ni dovoljen povratek v izraznjene kraje. Toliko v znanje in ravnanje beguncem, ki bi se radi vrnili na svoj dragi dom.

Umrli je v sredo, dne 7. t. m., v tržaški bolnišnici v cvetu mladosti g. G a b r i e l i č i č Andrej, učitelj v Spodnjih Škofijah pri Trstu.

Velikodušno volilo. Velečenjena gdč. Wessner, nadzorovalna dama na mestnem dekliškem liceju v Ljubljani, je volila znesek, katerega so nabrali slavni učiteljski zbor in gojenke tega zavoda za vencil na grob pok. g. Frana Wessnerja, c. kr. gozdarja, brata gdčne. Wessnerjeve, 150 kron, za goriske begunce. Posredovalnica za goriske begunce v Ljubljani se velecenjeni gdsposodični najtopleje zahvaljuje za to nad vse velikodušno in plemenito volilo, slavnemu učiteljskemu zboru in gdč. gojenkam pa za nabrani znesek.

Stric sneg in teta burja. Iz Kringe v Istri se nam piše: Stric sneg je to zimo posebno zaljubljen v to tužno, krašno Istro. Prej je bil tukaj bela vrana, a sedaj je mogočen gospodar. Koder ga je burja nanosila, je do 2 metra debel ali visok. Ljudje ga kar občudujejo. E ko bi se ta bela množina snega spremenila v moko, o blažni tedaj istrski trpinil Imeli bi vsaki dan »feštu« (praznik). — O kako bi rajali in ukali! — no, sneg ve, da imajo pred njim roparski Italijani strah. Da toraj odvrne Italijane od Istre in jim dokaže, da Istra ni italijanska, zato on to zimo v njej zagospodari. — Tu di »teta« burja je vzela v tem času oistro Istro na piko. Prav pridno in vestno brije Istrijane, stare in mlade, lepe in grde, kosmate in nekosmate, razumne in nerazumne, učene in neučene, pismene in nepismene, zakajene in nezakajene. Vse mrazne in druge neprijetne duhove je pognala v Italijo, češ, da Italijani vso to nesnago »štima-jo« in da naj lepo doma ostanejo.

Gospodarske beležke.

Zakaj ni premoga? Po mestih, trgih in industrijskih krajih je zadnji čas nastalo izredno veliko pomanjkanje premoga. Kje iskati vzroke temu pomanjkanju? Premogokopna industrija, ki je šele dne 10. januarja cene premoga znova zvišala, je vlado zopet prosila, naj ji trgovinsko ministarstvo z ozirom na povišane vozne na železnicah dovoli zvišanje cen premoga. Vlada pa še dosedaj tega ni dovolila. Zdi se, da premogokopna industrija računa na to, da se ji bo dovolilo zvišati cene za pre-

mog. Mogoče pa je tudi bilo, da so premogokopni baroni skušali velike zaloge premoga še pred 1. februarjem, to je do dneva, ko so se zvišali železniški tarifi, spraviti na Dunaj, da ga tako še po nižji ceni spravijo v svoja skladišča. Vsekako moramo biti pripravljeni, da bodo premogokopni baroni to svoje početje utemeljili. Na boljše vreme, ki bi olajšalo promet, se vendar ne bodo mogli izgovoriti! Toliko pa je gotovo: Na železnici ni za prevažanje premoga nobenih prevoznih težav, tudi ni bilo nobenega pomanjkanja železniških vozov in v resnici tudi ni nobenega pomanjkanja premoga, samo če premogokopna industrija hoče, kajti naenkrat je dobil Dunaj pred 1. februarjem kar na en dan in sicer samo na Severnem kolodvoru kar celih 1400 vagonov premoga!! Z Dunaja se dne 2. februarja poroča: Zveza avstrijskih veletrgovcev s premogom je prosila trgovinsko ministarstvo, da se ji dovoli zvišati cene za premog za 35 vinarjev za meterski stot. To zvišanje in je baže v zvezi z zvišanjem železniških pristojbin. Trgovinsko ministarstvo bo baže te dni dovolilo zaproseno zvišanje cen za premog.

Enketa o pomladanskem obdelovanju se je vršila 20. januarja l. l. na Dunaju, ki jo je sklicalo kmetijsko ministarstvo zaradi važnih posvetov o pomladanskem kmetovanju. Udeležili so se je skoro vsi predsedniki avstrijskih deželnih kulturnih svetov in kmetijskih družb kakor tudi zastopniki vojnega ministarstva, višjega armadnega poveljstva in novo ustanovljenega urada za ljudsko prehrano. Posvetovanje je trajalo cel dan. Oglašali so se razni govorniki, ki so naslikali marsikako zelo resno sliko iz severnih in južnih kronovin. Posebno se je poročalo tudi o oprostitvah poljedelcev, o uporabi ujetnikov in beguncev za kmetijska dela, posojanju konj, pritazanja šolarjev k delu, o žetvenih komisijah, o uporabi kmetijskih strojev, o preskrbi kmetovalcev s semenjem, drugimi kmetijskimi potrebščinami in umetnimi gnojili. Omenjalo se je tudi novoustanovljeni urad za ljudsko prehrano in se je obžalovalo delstvo, da si ta urad lasti vedno več kompetence z ozirom na kmetijsko pridelovanje in se čim dalje bolj vmešava v posle kmetijskega ministarstva, vsled česar prav gotovo produkcije ne pospešuje, ampak jo še slabi. Zahtevalo se je tudi, da naj nameni vlada po raznih centralah »nabrane« milijonske fonde v pospeševanje kmetijske produkcije, kakor za nabavo strojev, gnojil, živine, krmil in tako dalje. S splošnim pritrevanjem navzočih se je ugovarjalo tudi proti uvedbi prisilnega obdelovanja. Trdilo se je, da hoče kmetijske zastope urad za ljudsko prehrano presenetiti z uvedbo prisilnega obdelovanja, da si je kmetijsko ministarstvo izreklo proti. Splošno se je povdarjalo, da ne bo mogel prevzeti noben kmetijski zastop sloh nikake odgovornosti, ako se prisilno obdelovanje res uvede. Ravnotako razno hujskanje po časopisju gotovo skupni produkciji ne koristi, marveč jo slabi in naj bi vlada poskrbela, da se take gojne energično zatro, kajti kmet je v sedmih vojski pač storil več kot bi se od nje sloh moglo zahtevati. Grajevalo se je določanje tako nizkih prevzemnih cen za kmetijske pridelke ko mora kmet po drugi strani ničvredne odnadke plačevati po vnebovnočih cenah. V reznih centralah nabrani milijoni so se stekali iz kmečkih žuljev in naj bi se zato porabili za pospeševanje kmetijstva. Ugovarjalo se je tudi nameri za znižanje cen kmetijskim pridelkom in se obenem zahtevalo, da se v vodstvu urada za ljudsko prehrano namesti več kmetijskih strokovnjakov, da bo kmetijstvo moglo biti bolje zastopano in varovano. Ker se je v govorih velikokrat omenjalo urad za ljudsko prehrano in se je ugotavljalo, da ta preveč posega v posle kmetijskega ministarstva ter da naj bi se zadeve produkcije in kmetijstva prepustile izključno kmetijskemu ministarstvu in naj bi se omenjeni urad ne ukvarjal z njimi, ker kmetijstvo po njem sloh ni zastopano, zato so se oglašali navzoči zastopniki tega urada, da zavrnejo na vril prisilnemu obdelovanju naklonjen le prejšnji predsednik, med tem ko generalni major Höfer, sedanj predsednik, ni za to, da pa se bodo menda vseeno izvršile gotove odredbe, ki zadevujejo pridelovanje sladkorne in krmske pese, repe, moka, krmiljenja živine i. dr. Četudi je ravnetelj zavoda za ljudsko prehrano trdil, da se re bo ničesar ukrepalo brez posvetovanja s kmetijskimi zastopi, se vendar zastopniki kmetijstva s tem niso mogli zadovoljiti, in slei ko prej zahtevajo močnega zastopstva pri uradu za ljudsko prehrano. Splošno se je izvajalo, da prisilno obdelovanje produkcije gotovo ne bi pospeševalo, ampak bi prizanjetim zagrenilo vse veselje ter naj bi se skušalo kmetovalce rajše spodbujati s primernim priznanjem, ki bo gotovo več doseglo in več uspeha imelo kot mnogoštevilne, včasih zelo trde odredbe.

Krompirja dobijo v Lincu na osebo po 7 kg za štiri tedne, težki delavci do 8-5

kg za isti čas, v Celovcu pa ga dajejo na enak čas po 8 kg na osebo.

Zatvorjena vojna kuhinja na Dunaju. Vojno kuhinjo na cesti nadvojvode Karla št. 66 so zaprli, ker niso več imeli živil. Doslej je kuhinja izdala dnevno 500 porcij.

Deželno mesto za krmila. Krmila se bodo pošiljala občinam vsako pot le proti naročilom. Doslej se je pošiljala krma raznim občinam redno v mesečnih delnih množinah, kakor so dopuščale zaloge. Pri tem se je pa zgodilo, da tu in tam kaka občina ni hotela prevzeti vposlanega krmila z izgovorom, da ga ni naročila. Vrh vse skrbi in dela je moralo deželno mesto za krmila trpeti v tem slučaju še stroške za prevoznjo in za ležanje blaga na kolodvoru. Da se vzanaprje prepričajo taki skrajno neprijazni slučaj, se bo občinam le proti izrecnim naročilom pošiljalo potrebna krmila.

Pšeničnih otrobi sploh ni v zalogi in se jih ne more oddajati. Najbrž jih nič več ne dobimo. V zadnjem času se je oddalo nekaj rženih otrobov, sedaj tudi teh manjka. Na razpolago so zdaj je čemeno otrobi in ovseni otrobi. Bati se je, da bo tudi teh zmanjkalo. Sedaj je došla mešana krma za kokoši. Kdor jo želi naročiti, naj se požuri. Na deželo se oddaja v množinah po 50 kg naprej. Oddajajo se sedaj tudi rapsve (ogrsčične) in lanene tropine, dokler bo kaj zaloge. Glede pšeničnih otrobov pa bodi še enkrat povedano, da jih ni dobiti, in da naj se občine zadovoljujejo s tem, kar je mogoče oddati.

— Prezemanje klavne živine na Zelenem hribu. Dne 13. februarja, to je v torek se vrši ob 9. uri dopoldne na Zelenem hribu v Ljubljani (poleg Dolenj. kolodvora) prevzemanje klavne živine za vojaško upravo. Posestniki iz ljubljanske okolice in iz mesta Ljubljane, ki žele oddati svojo živino, jo lahko pripeljejo na določeni dan in uro na Zelen hrib, kjer jo bo prevzela komisija. Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani.

Jara pšenica za seme. Naša podružnica prejme iz Češkega par vagonov jare semenske pšenice. Pšenico morejo prejeti le v resnici potrebni kmetovalci, ki naj se zglašijo takoj pri svojem županstvu. Podružnica bo oddajala pšenico kmetovalcem potom svojih komisijonarjev po 54 K za 100 kg netto, franko skladišče komisijonarja. Zavod pa izrecno pripominja, da ne prevzame nikake odgovornosti za uspeh posejane pšenice. — Zavod za promet z žitom ob času vojne, podružnica v Ljubljani.

Zgodnje zapiranje trgovin v Mariboru. Mariborski mestni svet naznanja, da bo morala plinarna zaradi pomanjkanja premoga v kratkem popolnoma ustaviti obrat. Zato se morajo vse trgovine v Mariboru do preklica zapirati že ob 6. zvečer.

Izkaznice za drva so uvedli v Rigi. Drag vinograd. Vinograd umrlega Stefana Bogyaja blizu Blatnega jezera na Ogrskem je bil prodan nedavno za 170.000 K. Vinograd meri 16 oralov in je zasajen z najzlahnejšimi trtami. Oral pride torej na 10.625 K.

Naznanjevanje ogrščice in repice. Po § 6. ministrskega ukaza z dne 1. julija 1916, drž. zak. št. 208, je bilo izmlatiti ogrščico in repico najdalje do 30. dne novembra 1916. leta. Najkasneje 14 dni potem, ko je bil pridelek izmlaten, je bilo naznaniti Avstrijski kontrolni banki za industrijo in trgovino vrsto, množino in kraj, kjer leže ogrščice in repice. Ker se pa domneva, da imajo pridelovalci še precejšnje zaloge ogrščice in repice, katere se dosedaj še ni naznanilo pri omenjeni banki, se opozarja proizvedente na to, da so dolžni takoj naznaniti pridelane množine ogrščice in repice.

— Veljavnost nemškega denarja. C. kr. finančno ministrstvo je odredilo z razpisom z dne 22. januarja t. l., št. 2694, da se sprejemajo po podrejenih blagajnah in uradih do preklica plačilna sredstva nemške državne veljave, namreč novci in bankovci (državne blagajniške nakaznice) ter blagajniške nakaznice nemških posojilniških blagajn za sprejemno vrednost 1 marka = 1 K 55 vln. v plačilo in zamenjavo.

— Vlada omejuje luč in kurjavo. Včerajšnji državni zakonik prinaša vladno naredbo o omejitvi porabe premoga. Sicer se ni bati, da bi zmanjkalo premoga za železnice in vojne industrije, vendar je treba s premogom varčevati, kar se le da, da se tudi revnemu prebivalstvu pomaga v tem strašnem mrazu. Po novi naredbi je popolnoma prepovedana vsaka luksuriозна, efektivna in reklamna razsvetljava, hoteli, kavarne, gostilne in zabavišča zunaj ne smejo biti razsvetljena; omejena je razsvetljava izločnih oken; ravno tako naj se ceste, ulice, trge, prehode in dvorišča razsvetli le toliko, kolikor to skrajno brez-pogojno zahtevajo varnostni oziri. Zbirke, muzeji in razstave naj bodo odprti samo po dnevni. V naredbi so tudi natančne določbe, kako naj bodo razsvetljeni notranji prostori po trgovinah, gostilnah, kavarnah in splošno pristopnih pisarnah in poslovnih prostorih vseh vrst obratov in zavodov.

Posebni predpisi veljajo za razsvetljava za prenočišča v hotelih, gostilnah, penzijah in sanatorijih; v društvenih, družabnih in klubovih lokalih in v zasebnih hišah. Sila razmer sili, da tudi razsvetljava po zasebnih stanovanjih skrbimo na najmanjšo mero in zato je mogoče določiti, da sme hkrati biti razsvetljenih le neko gotovo število stanovanjskih prostorov. Če vse to ne bo pomagalo, sme oblast razsvetljava še bolj omejiti, prepovedati luč po izlozbah in zapreti gledališča in zabavišča. Vlada upa, da je ljudstvo z njo ene misli in zato računava na poštvovalnost in čut skupnosti pri vseh državljanih.

Sole in pomanjkanje premoga. — Naučno ministrstvo je odločilo, da smejo srednje šole, kjer so težave s kurjavo, semestralne počitnice podaljšati do 20. februarja oziroma še dalje, dokler ne dobijo potrebne premoga. Po ljudskih in meščanskih šolah se sme prekiniti pouk, toda pouk naj se skuša vzdržati tako dolgo, kakor je sploh mogoče. N. pr.: več razredov strnejo v en sam razred.

Nepopoljšljivi mesojedci. V Mariboru so znova zasacili več strank, ki so o brezmesnih dneh kuhale meso. Mestni svet zato grozi, da se bodo v bodoče vsa imena takih brezobzirnih sebičnejev objavila v javnosti.

Pa svetlu.

Nova čudesa v iznajdbah. Inženier E. Peters je izumil stroj, ki se rabi izborno za posnetke marmornatih soh. Orodja, ki so jih imeli doslej, niso zadoščala v vsem, ker so zahtevala mnogo opreznosti, pa še niso mogli popolno ugraditi marmorne površine. Stroj je sestavljen iz gladila in dolbila, njuna moč je štirikrat večja od sedanjega orodja, izkoristiti je mogoče vse najnatančnejše podrobnosti lahko in precizno, ne da bi bila za kamen najmanjša nevarnost. Priredi se stroj lahko tudi za drugo snov. — Izumili so tudi nov stroj v izpraženje knjig in ga uvedli v berlinski knjižnici. Knjige se vzamejo v skupinah s polic in položijo na mizo, pri kateri je vdela na sredi sesalna ščet. Preko te ščeti se počasi potegne knjige, iz katerih naprava izsrka prah, kateri odhaja po napeljanih ceveh. Izumili so tudi nov stroj za ljudsko štetje. Ta stroj je zelo duhovito sestavljen in dovoljuje, da se v eni uri more določiti 15.000 izpisov, in to ne le po številu, temveč tudi po narodnosti, stanu in znanju oseb, na katere se nanašajo izpisi. — Ko bi hoteli izumiti tudi kak stroj, s katerim bi se moglo pred prodajalnami na mah razdeliti sladkorja, petroleja in tobaka vsem čakajočim!

Dnevne novice.

+ **Cesar je sprejel včeraj v slovesni avdijenci apostolskega nuncijs Valfré di Bonzo,** ki mu je izročil novo poverljivo pismo.

+ **Seja Ožjega sveta S. L. S. bo v torek, 13. t. m., ob 3. uri popoldne.** Deželni dvorec, I. nadstropje.

+ **Ministrski svet se je pod predsedstvom ministrskega predsednika grofa Clam-Martiniča vršil v četrtek popoldne,** trajal je delj časa in so se ga udeležili vsi člani vlade.

+ **Novi poveljniki naše mornarice.** Viceadmiral Maksimilijan Njegovan je, kakor se izve, imenovan za poveljnika c. in kr. vojne mornarice. Viceadmiral Njegovan je rodom Hrvat.

+ **Strah pred narodno avtonomijo.** V dunajski juridični družbi je praški profesor Rauerberg ostro nastopil proti tistim, ki hočejo zgodovinske dežele preobraziti v narodno enotna ozemlja. S tem bi narodnih plemen ne organizirali samo za državne fragmente, enega proti drugemu, ampak tudi proti avstrijski državi. Z ozirom na način, kakor hoče ententa načelo narodnosti uporabljati proti nam, bi to bila pravcata samomorilna misel.

+ **Umrl je na Ogrskem vešprinski škof kardinal baron Hornig,** star 77 let.

»Domoljubove« zavoje s spremnico je danes prevzela ljubljanska pošta. Obljubljeno je, da bodo odposlani zavoji s prvimi razpoložljivimi vlakmi.

— **Slovenec izvoljen za župana v Ameriki.** Pri mestnih volitvah v Ely Minn. v Ameriki je bil izvoljen za župana tega mesta Slovenec George L. Brozih. Dobil je 429 glasov, njegov tekmelec Weinzierl pa 185. Brozih je uradnik prve državne banke v Ely.

— **Smrtna kosa.** Umrla je v Dobropoljah posestnica gospa Franciška Prijatelj, mati č. g. župnika Ivana Prijatelja. Naše iskreno sožalje! — Umrla je v št. Vidu nad Ljubljano gđca. Franca Sattler, bivša gojenka slov. trgovske šole, v 20. letu starosti. Pogreb bo v nedeljo, 11. t. m., ob pol 5. uri popoldne. — Umrla je pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu veleposestnica Marija Repolusk, rojena Bellec, p. d. Harihčeva. — Na Savi pri Celju je umrla posestnica Marija Lilija. — Umrla je v Velikovcu dne 4. februarja v 68. letu starosti gospa Rozalija Haika, vdova lekarnarja g. Ferdinanda Haika. Po-

kojna je bila v Novem mestu in v Črnomlju, kjer je imel njen rajni soprog lekarni, ter sploh na Dolenjskem in v Belokrajini obče znana in velečislana gospa.

— **Fantje c. kr. pešpolka »Cesarjevič«**

vse domače, znanice in znanke: Zupanc Ant., korp., Lazar Ciril, enol. prost. četovodja, Baznik M., poddesetnik, Rožanc Jos., desetnik, Strle Josip, desetnik, Benedik Val., enol. prost. desetnik, Lilleg Ivo, enol. prost. desetnik, Jernej Golob, Kriznar Ivan, četovodja, Bišček Štefan, poddesetnik, Kleindienst Št., poddesetnik, Novak Drag., desetnik, Kastelic Jože, enol. prost. desetnik.

— **Z bronasto hrabrostno svetinjo je bil odlikovan Ivan Picelj,** doma iz Novega mesta. Bratje Hrvati in tovariši mu iskreno častitavo.

— **Državni izpiti za juriste, ki gredo k vojakom.** Naučno ministrstvo je odredilo, da slušatelji prava, ki so bili pri zadnjih zimskih prebiranjih potrjeni in odhajajo k vojakom, svoje državne izpite, katere bi običajno imeli opraviti šele v začetku letnega semestra 1917 ali koncem zimskega semestra 1916/17, opravijo že pred prezentacijo za aktivno vojaško službo ali pa v prvih tednih vojaške službe. Pojasnila dajejo dekanati juridične fakultete.

Prebiranja oproščenih na Ogrskem. Budimpeštanski magistrat je izdal razglas, s katerim se pozivajo k prebiranju vsi tisti črnovojniški zavezanci, ki so bili doslej oprošteni za nedoločen čas od aktivne vojne dolžnosti, in jim doslej ni bilo treba priti k naknadnim prebiranjem. Ako bodo taki pri sedanjem prebiranju spoznani za sposobne, bodo morali ponovno prositi za oprostitve od vojaške službe.

— **Turški vojak prestopil v katoliško cerkev.** V Horjulju pri Vrhniki je v nedeljo, dne 4. februarja, v katoliško cerkev prestopil 27letni vojak, Turak Meho Jusić, rojen v Čelici v Bosni. Vsled izredne naklonjenosti kor. trenskega poveljnika g. majorja Karla Eder ga je č. g. P. Iv. Pilstov, duhovnik družbe Jezusove, več mesecev poučeval v resnicah katoliške vere. Ko so se naposled od c. kr. 5. armadnega poveljstva, c. kr. okrajnega glavarstva in vojnega vikarijata izposlovale vse v to svrhu potrebne listine, se je mogla imenovana izredna slovesnost vršiti v nabito polni župni cerkvi ob navzočnosti številnega vojaštva, domačinov in tujih občanov. Vpričo dveh gospodov častnikov, č. gosp. vojne kurata Hollanda, domačega župnika Jos. Pristova je izpreobrnjenec glasno in pogumno izpovedal sveto vero. Nato ga je slovesno krstil č. g. P. Ivan Pristov. Za botra mu je bil g. major Karel Eder. Vsi navzoči so globoko ginjeni sledili posameznim točkam slovesno se vršedelega cerkvenega obreda, katerega si bodo gotovo vsi ohranili v trajnem spominu. Na posebno željo izpreobrnjenca mu je presvetli gosp. knezoškof ljubljanski podelil še zakrament sv. birme 8. februarja. Dal Bog, da v pravi katoliški veri vztraja do konca!

— **Premeščen je iz Novega mesta v Maribor štajcijski poveljnik c. in kr. podpolkovnik g. Albert Hofschuster.** Na njegovo mesto je prišel major gosp. Anton Sprenzl.

— **Zaplemba premoženja.** Graško deželno sodišče je odredilo zaplembu premoženja Marije Unterhohenwarter, posestnice v Celovcu, Beljaška cesta 35, ker je bila obsojena zaradi zločina proti vojni sili države.

Kruh za revno šolsko mladino. Reški župan Anton Vio je odredil, da se ima na stroške mestne občine vsak dan speči iz 70 kg moke kruha, ki ga bodo brezplačno razdelili med revne otroke na mestnih ljudskih šolah. Obenem je župan ponudil tudi politični vladi primerno količino moke za revne otroke na državnih ljudskih šolah.

Ukrajinski narodni odbor,

katerega so po cesarjevem pismu o izločitvi Galicije mislili razpustiti, še ostane, da zastopa interese celega ukrajinskega naroda v Avstriji in zasedenem ozemlju.

Ljubljanske novice.

Ij Tržaški škof monsignor dr. Andrej Karlin se je ob semestralnih bogoslovnih preizkušnjah mudil par dni v Ljubljani.

Ij **Dobrodelno predstvo katoliškega društva rokodelskih pomočnikov,** ki bode jutri, v nedeljo, 11. t. m., ob 5. uri popoldne, se bodo dobivale vstopnice dopoldne ob 11. uri v Rokodelskem domu, Komenskega ulice št. 12, in popoldne pri blagajni. Ker bode prireditve jako zanimiva, zlasti veseloigra »Strah z dolgo roko«, naj se udeležijo prijatelji mladine v najobilnejšem številu!

Ij **Posledice pomanjkanja premoga v Ljubljani.** Plinarna bo morala v enem tednu zapreti, ako ne dobi premoga. Aprovizacijski odsek je včeraj sklenil, da se radi pomanjkanja premoga zapre »Ljudsko kopel« za en mesec. Sklenil je prositi deželni šolski svet, da

radi pomanjkanja premoga zapre za en mesec vse šole v Ljubljani in Sp. Šiški. Čas, ki se izgubi pri pouku sedaj, naj se nadomesti v poletju. Nadalje je odsek sklenil, da radi pomanjkanja premoga priporoča deželni vladi, naj bodo gostilne zaprte ob 10. uri zvečer, kavarne pa ob 11. uri zvečer. Včeraj zvečer je bila v Ljubljani pravcata egipčanska tema. Po ulicah niso gorele luči. Take sile pa menda vendar ni. Vsaj na nekaterih križiščih naj bi gorela kaka svetilka, da ne bo nesreč in napadov. — Kakor čujemo, je začasno pouk na I. in II. drž. gimnaziji ustavljen do 19. t. m.

Ij **iz mestnega aprovizacijskega odseka.** Za peko kruha je še dovolj moke, prihodnji teden dobe družine po ¼kg moke za kuho in ¼ kg. ješprena. Ješprena je mestna aprovizacija dobila dva vagona. Mestna aprovizacija je dobila 100 vreč kaše, ki se bo v vojni prodajalni prodajala na karte za zдроб. 2200 strank bo tako dobilo po 2 kg kaše, nekaj kaše ostane še v zalogi za zavode. Kaša se bo prodajala v mestnih voj. prodajalnah po 70 vln kg. Jedilni loj se bo istotam prodajal na maščobne karte po 9 K 40 vln. 1 kg. Mestna občina ima obljubo, da dobi 2 do 3 vagona krompirja z Vrhnike, v sedanjem mrazu pa krompirja ne kaže spravljati izpod strehe, ker bi gotovo zmrznil, za to bo treba na ta krompir počakati. To stališče je popolnoma pravilno, ker bi sicer dobili le uničeni ne-vezitni krompir. Jajca se bodo prodajala na močne karte in sicer tako, da pridejo na vrsto vsi okrajni drug za drugim. Na Pogačarjevem trgu in pri kolodvoru so mestni tržni stražniki odkrili dve skladišči jestvin, ki so jih razni begunci nakupili za transport v Trst. Sklene se, da se tržnim stražnikom, paznikom na mitnicah in tudi drugim, ki pridejo na sled kakemu neopravičenemu izvažanju živil iz Ljubljane, dajo nagrade. Občinstvo naj bi na to tudi samo razjilo in gotova dejstva naznanjevalo.

V otroškem zavetišču se je ustanovila nemška »Tagenheimstätte« za nemške otroke in da občina temu zavetišču iste ugodnosti kot jih daje slovenskim zavetiščem. V mestni vojni kuhinji se bodo odslej od obiskovalcev zahtevale karte. Da se ljubljansko občinstvo preskrbi s krompirjem, namerava mestna aprovizacija, ako bo deželna vlada dovolila, izdati posebne izkaznice, s katerimi bi občinstvo smelo dobiti krompir pri svojih sorodnikih na deželi. Mestni aprovizaciji je došel vagon zmrzle kolerabe, katerega občina ni prevzela. To je migljaj, naj se sedaj taka živila ne dajo izpod strehe, ker jih mraz samo uniči. Prav bi bilo, da bi vsi merodajni krogi upočlevali.

Ij **Mraz je bil danes zjutraj mnogo občutnejši kakor včeraj.** Kar dihati se ni dalo. Saj je pa tudi zjutraj ob 7. kazal toplomer na primer na Starem trgu 19, v Zvezdi pa 22 stopinj C, na Opekarski cesti 25 stopinj C pod ničlo. Takega mraza že ni bilo deset let. Nekateri hočejo vedeti, da se bo mraz v kratkem vgriznil.

Ij **Mladina se podaja v veliko nevarnost.** Poročali smo že, da je Ljubljana od odcepa Gurberjevega prekopa pa do zatvornice pri Gradaščici primrzljena ter da mladina komaj čaka, da bi se po nji drsala, kar se že faktično godi. Nekaj krasnega bi bilo to drsališče res tudi za odraslene, toda prenevarno je. Starši in varuhi se resno opozarjajo, da svoje otroke, odnosno varovance svare in tudi poklicana oblast naj po svoji moči pomaga to zabraniti, kajti led ni siguran in se zna pripetiti velika nesreča. Še nekaj! Na Trnovskem pristanu, na takozvanem »Jeku«, se otroci po bregu od ceste do Ljubljanske sankajo. Zna se zgoditi, da sankar zdrči na led, ki se mu bo vdrl in lahkomisljen izgine s sankami vred pod njim. Tudi to se naj zabrani!

Koliko živil potrebuje vojska.

»Kosmos« piše: Medtem ko je bilo v prejšnjih vojnah prehranjevanje armad izdatno olajšano s tem, da so čete same svoje potrebnosti pokrivala večinoma z rekvizicijo, je sedanja svetovna vojna nemško upravo tudi tu postavila pred skoraj popolnoma novo nalogo, katero rešiti je bilo tem težje, ker se ni le za vojno službo pritegnilo primeroma mnogo več delavnih sil kakor prej in se jih je odtegnilo poljedelstvu, ampak je bil tudi ves dovoz živil iz inozemstva odrezan. Da se je v teku drugega leta vojne ugotovilo rastoče pomanjkanje vseh vrst živil, se deloma razlaga tudi iz tega, ker se v zasedenih krajih ni moglo skoraj ničesar več dobiti in je bilo treba vse v vedno večji množini dovažati iz domovine. Večina pa si niti ne predstav-

lja, kake velikanske zahteve ima moderna vojska.

Po vojnem službenem redu ima dnevno vsak vojak na fronti pravico do 750 gr kruha, 150—250 gr mesa, 125 gr riža, zdroba, kaše ali pečenega sadja, ali do 200 gr rezancev, dalje soli, čebule, popra, surovega masla, žgane kave, sladkorja, olja in octa, gorčice, 1500 gr krompirja, špinacije, kumina, sira, kakao itd., kratko, biti mora vse ono, kar ima gospodinja v svoji jedilni shrambi, ali bi pa vsaj morala imeti. Če pa pomislimo, da te številke niso samo na papirju, in se četam poleg živil v ožjem pomenu v velikanski množini dovažata tudi pivo, vino, žganje, mineralne vode in tobak, je lahko umljivo, kake velikanske množine je treba dan na dan preskrbovati.

Uradna centrala za dovoz piva v Berlinu je v drugem vojnem letu poslala 2 in pol milijona hektolitrov piva na bojišče; v tem številu pa ni všeto pivo za bavarške in virtemberske čete, ker sta ti dve državi svoje čete sami oskrbovali. Za to velikansko množino piva bi moral biti 100 m dolg in 60 m visok sod. Žganja, ki se daje le v posebnih slučajih, se je porabilo v prvih dveh vojnih letih 191.000 hektolitrov, araka 67.000 hl in 304.000 hl ruma. Velikanska in vse pojme presegajoča je poraba cigar; v prvih dveh vojnih letih se je pokadilo skoro 4¼ milijarde kosov; da bi se te cigare spravilo, bi bila potrebna 80 m dolga, 50 m široka in 30 m visoka škatlja, če bi jih pa položili po dolgem drugo za drugo, bi segale 10½ okoli zemlje.

Enako veliko je število cigaret; tobaka pa se je uporabilo nad 80.000 meterskih stotov. To vse so dale vojaške centrale, vštete pa niso one velikanske množine, ki so se kot darovi poslale na bojišča. Moke za peko se je porabilo 12 milijonov meterskih stotov, prepečenca pa 400.000 m stotov. Če bi vso to moko nasuli v piramido, bi bila ta približno tako velika kakor Cheopsova piramida z 230 m stranske dolžine in 146 m višine. Iz 2.850.000 met. stot. krompirja, ki se je porabil, bi se dala napraviti 130 m visoka gora z 220 m dolgim premerom v vznožju. Velikanska je tudi čreda živine, ki se je poklala: skoraj 2 milijona govedu in po ½ milijona ovac in prešičev. Če bi vso to živino zgnali tesno na en prostor, bi ta čreda rabila 22 kvadratnih kilometrov prostora; po štiri živali druga poleg druge bi pa tvorile 500 kilometrov dolgo črto, to je skoraj toliko kakor od Dunaja do Trsta. Poleg tega so pa dale razne centrale še 2 milijona met. stot. prekajenega mesa in klobas, 250.000 met. stot. surovega masla, 400.000 met. stotov masti, 750.000 met. stot. marmelade, nad 500.000 met. stot. sira, 2.850.000 met. stot. krompirja, 625 met. stot. kave, 40.000 m. stot. čaja in 750.000 met. stot. sladkorja.

Konji so porabili 30 milijonov met. st. ovsu, 7 milijonov met. stot. nadomestnih krmil (koruze, ječmena, otrobov, pesnega sladkorja), 6½ milijonov met. stot. stisnena sena in 5 milijonov met. stot. slame. Da so se vsa ta živila v skupni teži 80 milijonov met. stotov za moštvo in konje spravila na fronto in v etape, je bilo treba v času od začetka avgusta 1914 pa do polovice leta 1916. okoli 80.000 železniških voz, ki bi drug na drugega pripeti tvorili 8000 kilometrov dolg vlak.

Te številke, v katerih pa niso všeti darovi in marketendersko blago, nam nudijo sliko, iz katere moremo spoznati, kake velikanske zahteve stavi dober tek naših hrabrih vojakov na intendature in železniško upravo. Da se je do sedaj posrečilo to velikansko nalogo rešiti brez resnih zamud, je ravnotako sijajen uspeh, kakor uspeh borečih se čet na vseh frontah.

Pri trganju v udih, revmatizmu v glavi, ledju in ramenih se doseže z naravno »Franz-Josef« grenčico lagodno odvajanje z enako naglim kot umerjenim razbremenjenjem prebavne poti, pospeši izločevanje vode in menjavanje snovi in čisti kri. Klinična opazovanja v notranjem oddelku Ludvikove bolnice v Stuttgartu so dognala, da se je pokazala »Franz-Josef« voda vedno kot zanesljivo in prijetno učinkujoče odvajalno sredstvo.

Kresalo duhov. Nova knjiga (456 strani) obsega roman iz irskega življenja, angleški spisal P. A. Sheehan. Prevel Davorin Ciuha. — Krasni roman je delo znanega irskega pisatelja in nam ne nudi le lepo, ampak tudi poučno vsebino. Junak romana je Richard Marwell, akademično izobražen irski veleposelnik, ki po vzgledu Tolstojaja zapusti bogastvo in udobno življenje ter oddide med irske kmete, da prouči njih beden položaj ter dvigne ljudstvo k novemu, boljšemu pojmovanju življenja. Moral je vsled tega sicer veliko pretrpeti od nevednih ljudi, pa dosegel je svoj blagi namen — pomagal je svojemu irskemu narodu. Dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani ter stane 3 K 80 vin., fino vezana 5 K 50 vin.

Ljudska knjižnica III. in VI. zvezek. Sienskiewiczova povest »Jernač-Zmagovač«. Ta povest bo prav ugajala, ker vzbujata narodno zavest ter kaže, da človeka, ki utaji svojo narodnost, vsakdo zaničuje.

Achleitner: »Med plazovi« je ena najlepših povesti. Popisuje življenje tirolskega gorskega župnika, ki živi edino svojemu poklicu, ker žrtvuje vse, da reši dušno in telesno korist svojih župljanov. Stane 60 vin. skupaj vezan s Finžgarjevo povestjo »Gozdarjev sin« pa 1 K 40 vin. Zadnja povest bo pa posebno ugajala kmetskim fantom, ker je izvzeta iz njihovega življenja. Je v VI. zvesku ljudske knjižnice ter stane nevezana 20 vin. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Ljudska knjižnica 12. zvezek. »Iz dnevnika malega poredneža.« — Janko Dovžan. V tej povesti se ne moremo dovolj nasmijati hudomušnostim malega poredneža. Za otroke bode ta knjiga primerno darilo. Cena tej povesti za zabavo je nevezana 1 K 40 vin. Dobiva se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Čemernost, slabopcutje in nevolja so čisto posledice zaprtja in slabe prebave. Jako mnogo ljudi trpi vsled tega, česar pa niti ne opazijo, zopet drugi pa bočejo odpraviti isto z odvajalnimi sredstvi, ki dražijo čreves in slabe želodec. Vsem tem bodi povedano, da je na razpolago izborno, želodec krepčujoče odvajalno sredstvo: Fellerjevo čisto rastlinske rabarbara-kroglice z znamko »Elza-kroglice«. Točno, toda lagodno učinkujejo, ne navedejo človeka na stalno porabo odvajalnih sredstev in jih tudi ženske in otroci radi uživajo. Predvojnecene. 6 škatlic tega izbornega želodnega zdravila stane poštnine prosto samo 4 K 40 vin. Naročajo se pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elztrg 134 (Hrvaška). — Tudi Fellerjev bol lajšajoči fluid iz rastlinskih esenc z znamko »Elza-fluid«, 12 steklenic za 6 K prosto poštnine, se lahko istočasno naroče, da je obojih domačih zdravil takoj na razpolago, če si je kdo v hiši radi prepil ali vlage nakopal bolečine. — Elza-izdelki štejejo že na tisoče prijateljev in pristašev. (—ce—)

Podplati se ohranijo,

če se na nove ali na malo ponošene čevlje pritrjuje nabitki iz usnja. Dohse se pri Peter Kozina & Ko, Ljubljana.

Naznanilo otvoritve.

Viljudno naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvorila staroznano gostilno 821

„pri Avstrijskem cesarju“

Točila bom dobra dolenska, štajerska in goriška vina. Sprejemajo se tudi abonenti na hrano.

Velespoštovanjem

Josipina Jug, gostilničarka.

Kupijo se dobro ohranjene

koncertne citre

Na ogled se naj prinesejo v uršulinski samostan v Ljubljani na porto. 328

Išče se za takoj 336

meblirana soba

proti plačilu dobre mesečne plače. Jos. Rozman, Sodna ulica 1, pritičje.

Sladkorne izdelke

(Fondan, Gelée, Dragée, karamele, kandite, itd.)

piškote, medeno pecivo in čokolado

prodaja na debelo

K. Kaučič

Ljubljana, 327 Sodna ul. 1. (v bližini kavarnarje »Europa«.)

Omara

se prodaja. Marije Terezije cesta št. 6. I.

Naprodaj je

lepa hiša

v prijetnem kraju na Gorenjskem tik kolo-dvora z lepim sadnim in cvetličnim vrtom, zelo ugodna lega na večji cesti, pripravna za vsakovrstno obrt. Pri hiši so vsa gospodarska poslopja v najboljšem stanju, z obširnimi dvoriščem. V hiši se nahajata vodovod in električna razsvetljava. Zraven se prodajo lahko tudi njive in travniki, kolikor kupec zahteva. Naslov se poizve pri upravi »Slovenca« pod št. 322.

Naročite „Slovenca.“

Učenka

s primerno izobrazbo se takoj sprejme.

Fr. Igljč,

trgovina s papirjem in galanterijo. Ljubljana, Mestni trg 11.

Dve prodajalki in vajenec

se sprejmejo takoj v veliko manufakturno trgovino v Ljubljani. Ponudbe na poštini predal št. 59. 323

Kupim

repa za krmilo.

Ponudbe z navedbo cene za cele vagonne naj se pošljejo na trdko

G. Cuzzi, Pulj.

Razglas.

Podpisano stavbno vodstvo razpisuje

dobavo železobetonskih stropov

za novo stavbo pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani.

Oferti se morajo predložiti najkasneje do 14. marca 1917.

Načrti so na upogled vsak dan v stavbnem oddelku c. kr. tobačne tovarne, kjer se zvedo tudi podrobnosti razpisa.

Natančni pogoji so razvidni v uradnem listu »Laibacher Zeitung«.

Ljubljana, dne 8. februarja 1917.

Stavbno vodstvo

za zgradbo nove parne centrale in Vakuumnaprave pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani.

Potrti globoke žalosti naznanjamo tužno vest, da je Vsemogočni poklical k sebi našo ljubljeno hčerko, sestro in teto

FRANICO SATTLER

bivšo gojenko Slov. trg. šole v Ljubljani

v 20 letu starosti, prevideno večkrat s sv. zakramenti za umirajoče, po dolgi mučni bolezn danes ob 1. uri popoldne v boljše življenje. Pogreb predrage rajnice bo v nedeljo dne 11. t. m. ob ¼ 5. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v St. Vidu pri Ljubljani. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v domači župni cerkvi. Nepozabno pokojnico priporočamo v pobožne molitve in blag spomin.

Št. Vid pri Ljubljani, dne 9. februarja 1917. 324

Marija, omož. Kuralt, Krist na, Amalija, sestre.

Mar'ja Sattler, mati.

Frano Kuralt, svak.

Zahvala.

Za obile dokaze srčnega sočutja povodom smrti našega iskrenoljubljenelega, dobrega in skrbnega soproga, očeta, tasta in deda, gospoda

Matija Rant

nadučitelja, c. kr. poštarja v pokoju itd.

izrekamo tem potom najtoplejšo zahvalo.

Prav posebno zahvalo smo dolžni izreči vlč. g. župniku Petru Hauptman za v srce segajoči govor v cerkvi, velečastiti duhovščini za spremstvo in tolažbo, ki smo jo v bolezni in smrti ljubega očeta prejeli, gg. časnikom, na čelu z g. ritmoštram dr. Beck, gospo. nam učiteljicam in šolski mladini za korporativno udeležbo pri pogrebu, blag. gospodu dr. Sartori za vso obilno skrb v bolezni, slavni Mlekarski združenju in Gasilnemu društvu za lepe darovane vence, vsem spoštovanim Dobročanom, ki so blagemu pokojniku na ta ali oni način lajšali njegovo dolgotrajno bolezen, se v tako obilnem številu od njega poslovili in mu s cvetjem okrasili krsto, ter končno vsem, ki so spremili nenadomeseljivega rajnika k njegovemu zadnjemu počitku.

V sv. voljo neskončno modrega Boga vdana

rodbina Rant.

Naročajte „Slovenca“

Kočija

pokrita, zelo trpežna, za 1 ali 2 konja, je naprodaj. Več pove g. Anton Pahor, župan Vizmarje 25, p. St. Vid nad Ljubljano.

Mesarskega pomočnika

sprejme takoj g. Ignacij Hrovat, mesar, Jesenice, Gorenjsko.

Kupim hišo z vratom

v Šiški, Novem mestu, Kranju ali v bližini. Pismene ponudbe na upravništvo „Slovenca“ pod šifro »hiša« št. 306.

PRODAJALKA

z večletno prakso, zmožna slovenskega in nemškega jezika, se sprejme v večjo trgovino z mešanim blagom na deželi. Vajene strojepisja imajo prednost. Ponudbe v nemškem jeziku na upravo „Slovenca“ pod št. 320.

Žaga

z vodno silo na turbino se pod ugodnimi pogoji takoj proda. Stoji v kočevskem okraju blizu Toplic na Dol. Ponudbe na upravo lista pod »žaga« 307.

Vabilo na redni občni zbor „krščanskega gospodarskega društva v Idriji“

registrovane zadruga z omejeno zavezo ki se bo vršil v nedeljo, dne 25. svečana 1917 ob 3/4 na 4. popoldne v njegovih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Potrjenje računa za leto 1916. in sklepanje o razdelitvi čistega dobička.
5. Dopolnilna volitev štirih članov načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Volitev skladišnega nadzorstva.
8. Volitev razsodišča.
9. Razširjenje obratnih prostorov.
10. Razni predlogi.

Proda se lep

KONJ

v Presejlah št. 5, pošta Radomlje, postaja Jarše pri Mengšu. 331

V župnišču v Dolu pri Ljubljani se takoj sprejme zanesljiv

HLAPEC

prost vojaščine.

Stanovanje

obstoječe iz 2-3 sob. z električno razsvetljavo in vsemi drugimi pritlikalnimi 1 s e e rima s ranka 3 oseb za narce eventualno največ termin. Ponudbe sprejme uprava lista pod šifro »H l a r e c« 329

slamnate čevlje (solne)

in slamnate podplata za čevlje katere sem začel izdelovati na debelo, tako da vsakemu lahko postrežem. Ker je druga obutev tako draga, bolje ta za osebe, ki imajo opravilo v sobah prav dobro došla. Naj vsak poskusi! FRANC CERAR, tovarna slamikov v Stob-u, pošta Domžale pri Ljubljani. 170

Vojna zapustna ura

natančno regul in re- ja. Nikel ali jeklo K 12 - 16 - 20 - z radij svetiln. kazalščem K 16 - 20 - K 24 - varen- brenem okrovu K 18 - 24 - K 28 - z radij svet. kazal K 30 - 36 - srebrna zapustna ura na elast. K 30 - 28 - 40 - 11 kar. zlata zapustna ura na elast. K 100 - K 120 - K 140 - 3 letno pismeno jam- stvo. Pošilja po povzročju. Nikak riziko! Zamena dovo- ljena ali donar nazaj!

Prva lovarna ur Jan Konrad o in kr. divorni založnik Brás st. 1557. (Česko.) Na željo se vsakomur zastavi pošlje moj glavni cenik.

Henrik Weisz (Kom Bars)

Učim. 1910. dobavlja po povzetju na- slednje čevlje v vsaki velikosti. Riziko izključen. Zamena dovoljena. S cen- kom med vojno ni mo- goče postreči. Par dam- skih čevljev K 30.-, K 35. zakon protokol -, K 40.-, K 45.-, in K 50.-. Par čevljev za strapac (bakanci) K 40.-, K 45.-, in K 50.-. Par čevljev za gospode K 45.-, K 50.-, K 55.-, in K 60. Čevlji za otroke v vsaki velikosti, najnižje cene. 4 skatije kreme za čevlje K 1. - 250

Hlapec

se sprejme, četudi mlajši, z vso oskrbo v hiši in dobro plačo pri Ivanu Perdanu v Ljubljani.

Deželni odbor kranjski

ima naprodaj 3 stiskalnice za seno.

Cena po dogovoru. Potrebna pojasnila daje kulturni urad deželnega odbora v Ljubljani.

Išče se za trafikno, zvezano z malo trgo- vino, pošteno in v vseh ozirih zanesljivo

DEKLE

ki bi imelo samostojnost. Starost: 20-40 let. Ibrana in stanovanje v hiši Vstop takojšen. Kje pove uprava „Slovenca“ pod številko 298.

Večje stanovanje

se išče v sredini mesta. Ponudbe pod K. Z. 247 na upravništvo našega lista.

Prazne ureče

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trgovska firma J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko. - Istotam se kupujejo po najvišjih dnevnih cenah

suhne gohe.

Orehov les v hloh, Kostanjev les v polenih in hloh

kupim

vsako vagonko množino po najvišji dnevni ceni. J. POGAČNIK, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

100 litrov domače pijače osvob. slastne in zelo gaseče ali jarko vsak sam napravi z malih stroški. V zalogi so: ananas, labolčnik, grozdnice, malinovec, muškati brusovec, poprovi metovec, pomarančovec, prvonovec, višnovec. Ne- uspeh izk! Ta dom pijača se lahko pije poleg hladna pozimi tudi vroča mesto ali ali z gahia. Neustavine z nat. navod st. 10 k. tranko po povzročju. Za ekonomije, tvornice, varna gospod., dolavnice itd., naprečen vrodu, ker to delava sveži in se upitani in njegova delazna nje ne trpi Jan. Grolleh, Engol-Dragerie, Brno 643, Moravsko

500K Vam plačam, ako Va- ših kurjih očes brad- av o in trde kože, tekom 3 dni s kor- nino in brez bolečin ne odpravi. Cena ločv u z jam- stvenim pismom K 1-50, 3 lončki K 4 -, 6 lončk. v K 0-50. Sto- tine zahvalne in priznanje Kemyen, Kaschau (Sassa) L, poštni predal 12 42 Ogr-ko. 2031

MATTONIS JEJEDINSTVEN U SVOJOS ANALITIČNOJ KAKVOČI NAJBOLJE ODVAJNA NAJISKUF NJE PORODIČNO PICE

GIESSHÜBLER ČISTI PRIRODNI ALKALIČNI KISELI IZVOR

Zaloga v Ljubljani: A Šarebon in Julius Elbert.

V globoki žalosti naznanjam v imenu brata in sestra vsem sorodnikom, prijateljem in znan- cem, da je naš ljuba, dobra mati, oziroma stara mati, teta, gospa

Frančiška Prijatelj

posestnica

danes ob 5. uri, po dolgi in zelo mučni bolezni, previdena večkrat s svetimi zakramenti za umirajoče, v 69. letu sta- rosti izdihnila mirno svojo blago dušo.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 12. t. m. ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Dobropolje. Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi sv. Križa.

Preblago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin.

Dobropolje, dne 9. februarja 1917.

Fran Prijatelj, župnik.

ZAHVALA.

Za vse dokaze iskrenega sočutja ob nepričakovani smrti in za častno spremstvo k prezgodnjemu grobu našega v cvetu mladosti nam odvzetega predobrega sina

Bogomir Verbiča

se vsem najtopleje zahvalujemo. Obila sočutja nam so bila ob silnem udarcu v veliko tolažbo

Vrhnik, dne 10. februarja 1917.

Globoko žalnočči ostali.

Zahtevajte slovenski cenik!

Dostavitev ! takoj!

Dostavitev ! takoj!

Brez pomisleka so

Jos. Petelinca

šivalni stroji najlepše in času najprimernejše priloznostno darilo.

Ti stroji znamke „Gruener“ in „Afrana“ so naj, jo is sedanjosti, šivajo, vezejo (stikajo), krpajo (mašijo) perilo in nogavice, ter imajo 10 letno garan- cijo, krog-jicen, brezsumen tek, ter biserni ubod. Vedno v zalogi priproste in luxus opreme, ter stroji najnovejših sistemov. Pouk v ravnanju s strojem kot tudi umetno vezenje, krpanje perila ter šivanje z aparati vsaki čas in povsod brezplačen. 2978

Cim preje k. piš, ceneje kupiš — dobro le v Ljubljani, sv. Petra nas p 7, blizu frančiškanskega mostu, levo ob vodi, 3 hiša pri

Jos. Petelinca.

Ant. Rud. Legat-a zasebno učilišče

za stenografijo, strojepisje, pravopisje, računstvo, zemljepisje in lepopisje

Maribor ob Dravi, Viktringhofgasse 17, I. nadstropje 317

Veliko, moderno in odlično učilišče z državno odobrenim učnim programom in državno preizkušenimi učnimi močmi.

Pričetek prihodnjih tečajev dne 12. aprila 1917.

Prospekt zastoj pri ravnateljstvu zavoda. Ustmeno: v ponedeljek, sredo, petek, nedeljo in na praznik od 8 do 12 ure.

Takoj se sprejme v službo

občinski tajnik.

Plače ima 150 K mesečno. Sprejme se le tak, ki je že opravljal tako službo ali ki je bil že pri kakih političnih oblastih zaposlen. Invalidi imajo prednost. Prosilci naj se obrnejo na županstvo Jesenice, Gorenjsko.

Zamaške

nove in stare **kupi** vsako množino trdka **JELAČIN & Co** Ljubljana Ljubljanska industrija probkovih zamašk

Ženitvena ponudba.

V svrhu ženitve se želi seznaniti z gospodom, ki bi imel nekaj premoženja, 25 let stara, dobro vpeljana šivilja, večča gospodinstva, ki ima tudi nekaj premoženja.

Le resne ponudbe naj se pošiljajo na upravo tega lista pod šifro „Vrtnica“. Nekadilci imajo preanost.

Vsakovrstne 108

slamnike

prporoča gospodom trgovcem in slavnemu občinstvu v obilo naročitev. Cene primerno nizke, postrožba, kakor je v takem času najbolj mogoča. **FR GERAR**, tov. slamnikov v Stoba, pošta in žel. post. Domžale pri Lj.

G. F. Jurásek

vplasevalec glasovirjev in orgel glasol

Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Zaloga ter izposojevalnica glasovirjev, pianin in harmonijev. Ugodna zamena in deselektno jamstvo. Spec. elni zavod za vplasevanje ter popravila vseh glasbil. Vglasevalec v „Glasbeni matiči“ ter v vseh slovenskih zavodih.

Na prodaj

sta takoj in po nizki ceni v ljubljanski okolici

2 novih hiši

Pri prvi je zemljišča za 800 sežnjev pri drugi 100 sežnjev. Naslov lastnika se poizve pri upravi lista pod št. 295, ako se pošlje znamka za odgovor.

Prvovrsten

jahalni konj

navajen samske in dvojne vprege, rujavih vlah, 8 let star, nad 16 pesti visok, lepe oblike, izboren jahač, brezhiben skakač, krotak, ki je bil eno leto v vojni, se proda. Cena 3500 K. Popolno sedlo s pritiskinami na razpolago. Cena po dogovoru. Ogleda se lahko v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 85 v hlevu pri Černetu. 314 2

Sijajna bodočnost

je zagotovljena novim srečkam avstr. rudečega križa in turškim srečkam! Nakup teh izbornih srečk pomenja najpametnejši način varčevanja in prinese v srečnem slučaju

veliko bogastvo!

Srečke imajo trajno denarno vrednost in mora vsaka zadeti. Svota vsakoletnih glavnih dobitkov znaša čez

dva milijona kron!

Pogoji za nakup teh srečk so tako ugodni, da si jih zamore vsakdo z lahkoto nabaviti. — Zahtevajte brezplačno pojasnilo!

Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.

Kostanjeve in bukove hlode

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pismene ponudbe z navedbo cen.

136

Tehnična pisarna

2780

za izvršitev vsakovrstnih načrtov in proračunov. Oblastveno konc. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč, gozdov in posestev.

VALENTIN ACCETTO

zapriseženi sodni izvedenec

v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.

Izvršujem na željo tudi privatne cenitve v mestu in na deželi. Prodajalci in kupci naj se obrnejo na gori označeno posredovalnico. Prevzemam tudi stavbinska dela in nadzorovanje. Tajnost zajamčena.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

Vzajemno podporno društvo

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim amtvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. Zunan imen v. agateljem so za pošil-

4 1/2 %

ljanje denarja na razpolago brezplačno po oznice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dojavljenim odplačil m. Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zavarovanju na plačo in zavarovalni polici ali poroštvo. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša koncem leta 1915 K 519.843-40. Doležnikov je bilo koncem leta 1915 1924 s 15 615 dežji, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.083.853 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Matan, pretat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

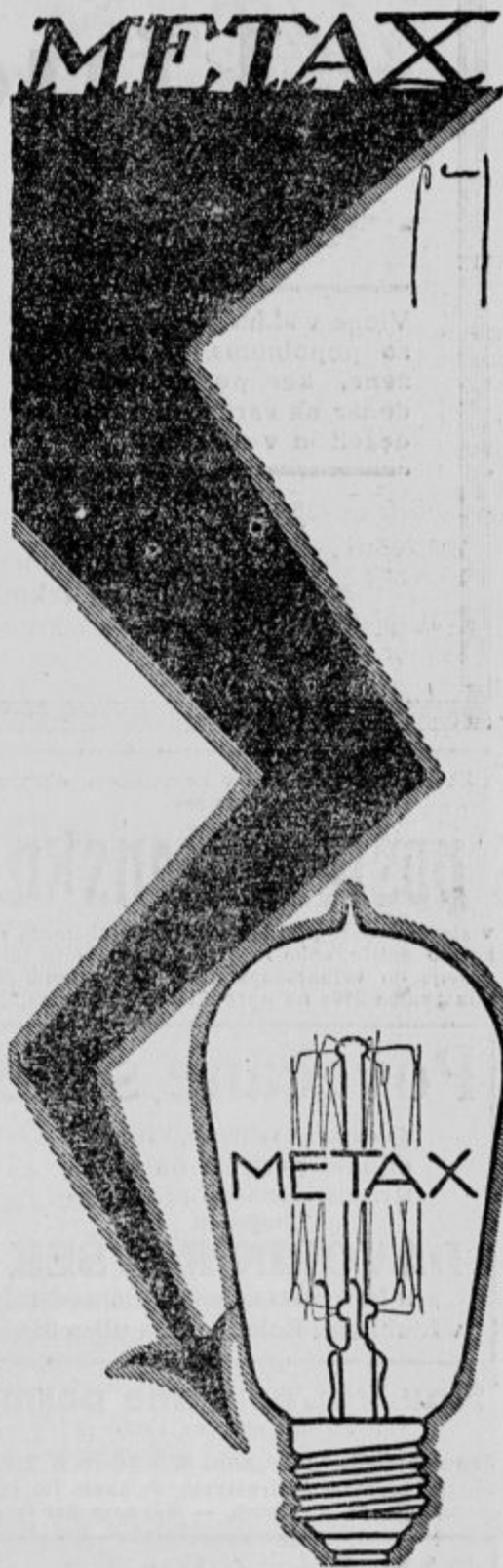
Bogumil Remec, c. kr. profesor v Ljubljani.

Karo. Pollas ml., tovarnar v Ljubljani.

Clani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, c. kr. rač. oficial v Ljubljani; Anton Aral, talnik Zadrugne zveze v Ljubljani; Dr. Nierhar Aiozlj, gymn. veroučitelj v Ljubljani; dr. Jacob Monoric, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnaz. učitelj v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušenčič, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Verbč, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Clani: Anton Gadez, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficial v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor v Ljubljani; Avgustin Zajc, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

Štambilije
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.
Anton Černe
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev
Ljubljana, Dvorni trg št. 1.

Po Načrtih osobljenju Klen. ces. in kralj. Avstr. Vojškasov.

44. c. kr. državna loterija
za civilne dobrodelne namene.
Ta denarna loterija ima 21.46 dobitkov v gotovem denarju v skupnem znesku 625.000 kron.
Glavni dobitek znaša **200.000 K**
Žrebanje bo javno na Dunaju dne 22. februarja 1917.
Srečka stane 4 krome.

Srečke se dobivajo pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zol amisse 5, pri kr. ogr. loterij. ravnateljstvu v Budimpešti IX. poslojpe glavnega carinskega urada, po loterijah, trafikah, pri davčnih postajah, brzo avnih in železniških uradih, pri meštalnicah itd. Igralni načrti za kupce srečk zaslonj. Srečke se pošiljajo poštne in prosto. Od c. kr. generalnega ravnateljstva drž. loterij (oddelek za dobrodelne loterije) 202

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

SELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

IZVRŠUJE VSE BANČNE TRANSAKCIJE NAJKULANTNEJE

FINANCIRA VOJAŠKE DOBAVE IN APROVIZACIJSKE KUPČIJE.

DAJE PREDUJME NA BLAGO. :: ESKOMPTIRA MENICE, FAKTURE IN TERJATVE.

POSPEŠUJE TRGOVINO, INDUSTRIJO TER UVOZ IN IZVOZ

VLOGE NA KNJIŽICE OBRESTUJE PO 4% :: VLOGE NA TEKOČI RAČUN PO DOGOVORU.